

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ,

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: L. Ghergariu.

Preocupări.

Inaugurarea nouilor localuri școlare

În ziua de 27 Mai a. c. Dl. Ministru al Instrucțiunii, Dr. C. Angelescu, smulgându-se din noianul ocupațiilor a venit și în mijlocul nostru, ca să vadă și să se convingă personal despre situația învățământului și de munca și jertfele, aduse în interesul școlii. Deși obișnuiți să-l vedem peste tot locul, necruțând nici o jertfă și osteneală când este vorba de interesele culturale și ale învățământului, pentru noi, cei din județul Sălaj, această vizită este și va rămânea un eveniment rar și de mare importanță. Este cel dintâi caz când un ministru al instrucțiunii cercetează școlile noastre. De sigur de aceste zănduri au fost conduse toate sufletele când l-au primit așa de bine în tot locul pe unde a trecut.

Domnul Ministru a sosit în Ciucea la ora 5 dim. în societatea dlor P. Ghițescu, dir. gen. al învățământului primar-normal; Ștefan Ioan, vicepreș. camerei; Condruş, deputat; Popescu, director de cabinet; Ilescu, șef de cabinet și Mantero ziarist italian dela Giornale d'Italia.

La gară a fost întâmpinat de către Dnii Dr. Ioan Ossian, prefectul Sălajului; E. Panaitescu, prof. univ. și deputat; Gh. Bota, șef insp. școlar; H. Constantinescu, P. Dejeu, P. Dan, Dr. Aug. Caba și I. Silaghi-Corbu, inspectori școlari; Lt. Colonel I. Cloaje; Cornel

Pop, dir. școlii normale; L. Ghergariu, dir. de liceu; I. Luca, profesor; Em. Habor, prețorul plasei Ciucea; I. Mango, revizor școlar; D. Mărgineanu, subrevizor școlar, etc. Presa a fost reprezentată prin trei ziarisți. Dl Prefect l-a salutată în termeni călduroși.

După luarea dejunului a vizitat cu întreaga suită și autoritățile din Cluj mai întâi școala nouă din Valea-Drăganului (jud. Cluj), iar de aici a trecut în Sălaj, unde a vizitat și asistat la înăugurarea nouilor loca-luri școlare din Boian-Ples a, Stârciu, Răstołț, Vașca-pău, Rachiș, Gălpăia, Var, Năpradea, Cheud și Biușa. În cursul drumului a mai vizitat și alte școale pe lângă cele amintite. În toate comunele pe unde a trecut a fost primit în modul cel mai sărbătoreșc de către săteni și elevii școllelor în frunte cu învățătorii și preoții, cari i-au adresat în frumoase cuvinte bun sosit, iar elevii i-au oferit flori. În mai multe comune vorbirea de primire au ținut-o elevii. A vorbit frumos elevul Rus Jovian din Vașcapău.

În Jibou s'a dat un banchet, la care pe lângă cei amintiți mai sus au luat parte și învățătorii din această plasă, în frunte cu președintele D. Ilea, cari își țineau adunarea subsecției. Dl Prefect Dr. I. Ossian a rostit o frumoasă cuvântare în onoarea Dlui Ministru. DȘa mulțumind, arată că numai prin cultură se va putea asigura întărirea neamului și a țării.

Toate clădirile au fost fotografiate împreună cu asistența.

După terminarea înăugurărilor Dl Ministru a fost oaspele Dnei și Dlui Hossu-Longin în Băsești, de unde a plecat în ziua următoare la Maramureș.

Dl Ministru intenționa, ca în 29 să viziteze și școalele din plășile Carei și Valea lui Mihai, dar din cauza timpului prea scurt și trebuind să participe și la serbările centenarului liceului din Beiuș, nu și-a putut realiza întreg programul. S'au făcut și în aceste plăși pregătiri de frumoase primiri și a fost așteptat de mici și mari până noaptea târziu în toate comunele prin cari trebuia să treacă.

Cu cele văzute și constatate Dl. Ministru a rămas deplin mulțumit după cum rezultă din declarațiile de mai jos, făcute corespondentului dela »Curentul«.

»Am vizitat patru județe : Sălaj, Maramureș, Satu-Mare, Bihor. Atât școlile din oraș, cât și o parte din noile construcții școlare din aceste părți. Impresiunea ce am avut vizitând școlile românești a fost mai mult decât satisfăcătoare. Comparând situațiunea de astăzi cu cea de acum patru ani, când am fost pentru ultima dată și am vizitat aceste școli, găsesc o deosebire extraordinară. E un progres uimitor care face cinste întregului corp didactic din această parte a țării. Dascălii grăniceri au făcut adevărat apostolat«.

»Impresiunea profundă ce mi-au lăsat atât școlile din oraș cât și cele din sate a fost împărtășită de acei cari mă însoțeau ; în special de un reprezentant al presei italiene care a rămas uimit că s'au putut face progrese atât de mari într'un timp atât de scurt«.

»S'au clădit în toate patru județele foarte multe școli primare în comunele rurale. Cele începute acum câțiva ani sunt unele terminate, altele în lucru«.

»Ceeace pot spune este, că am observat în toate părțile un avânt și o mare însuflețire. Am pus elevilor din diferitele școli, întrebări din Istorie, Geografie și alte materii. Răspunsurile au fost foarte satisfăcătoare. Aceasta arată până la evidență că dascălii și-au făcut datoria și merită toată lauda«.

»Constat de asemenea că organele de control sunt și în această parte a țării la înălțimea cerințelor actuale«.

E rândul nostru acum, ca să realizăm nădejdlile legate de școală pentru consolidarea neamului și a țării.

I. Mango.

La sfârșitul anului școlar

Suntem din nou în pragul încheierii unui an școlar și a unei munci intelectuale istovitoare. Cronicele școlare îl vor trece și pe acesta la răboj, în cele mai multe cazuri ca pe un simplu eveniment obișnuit. Noi însă nu putem trece așa ușor, ci trebuie să ne oprim puțin și să reflectăm asupra lui, ca să vedem cât s'a făcut și cum s'a muncit. Dacă toți aceia, cari au sub conducerea lor o gestiune financiară, economică, etc., la sfârșitul ei se opresc, o examinează, își fac bilanțul și planul de muncă pentru viitor, cu atât mai mult școala, care conduce pregătirea intelectuală și morală a unui neam, trebuie să-și examineze munca și să-și încheie bilanțul rezultatelor obținute în cursul unui an, ca potrivit acelor să-și facă și ea un plan de muncă cumpănit, ca să poată munci mai sistematic și mai efectiv în viitor.

Să vedem deci cum se prezintă sub acest raport anul școlar dispărut!

Inceput sub răi auguri prin faptul, că deschiderea cursurilor s'a amânat cu o lună și jumătate pentru paralizia infantilă, care din fericire în județul nostru n'a bântuit, a decurs normal fără să întâmpine pedeci mai mari. Abia ici-colea, la câteva școale s'au ivit unele boale molipsitoare, cari au împedecat pe câteva zile mersul regulat al învățământului, dar fără să se cere jertfe.

Situația materială a școalelor în general a fost satisfăcătoare. Cu mici excepțiuni localurile școlare au fost reparate și curățite la timp și provăzute cu cele necesare, multe chiar cu abundență. S'au făcut mari eforturi pentru asigurarea acestei situații și puține școale au avut de suferit sub acest raport.

Situația se prezintă destul de bine și în privința localurilor școlare de cari avem în toate comunele urbane și rurale. Cea mai mare parte din ele sunt clădiri proprii și puține închiriate. Majoritatea absolută a

lor este în stare bună și corespunzătoare. În 36 comune unde nu aveam ori erau necorespunzătoare s'au luat în proiect noi clădiri, pe lângă cele 8 rămase neterminate din anii precedenți. Distribuirea ajutorului de 1 mil. și jum. nouilor clădiri s'a și început deja și acest ajutor se va întregi la peste 2 mil. în cursul acestui an cu sumele, ce vom mai primi dela Minister și județ. Aceste ajutoare sunt singurele izvoare de venit ale comitetului după sistarea taxei de 5 L. la jug. cad. Lucrările s'au și început deja în unele comune.

Posturile înv. s'au înmulțit cu 10 și s'au înființat 4 școale primare noi și 1 grădiniță de copii. Au funcționat în total 284 școale de stat cu 484 înv., dintre cari 456 titulari și 28 ajutori, 17 grădinițe de copii cu 20 conducătoare și 105 școale confesionale minoritare și 1 grădiniță de copii cu 175 puteri didactice. Mare parte din înv. suplitori dela stat sunt absolvenți de școală normală și cu diplomă.

Cu acestea însă acțiunea de organizare a învățământului primar încă nu s'a terminat. Mai este mult de făcut până când vom putea aduce la școală și cele câteva mii de copii, cari azi nu o frecventează. Dar situația este neasemănat mai bună decât în trecut și se îndreaptă an de an.

Trebue să amintim aci, că acțiunea de organizare a învățământului reclamă timp mai îndelungat și nu poate forma obiectul de preocupare numai al organelor școlare, ci trebue să contribuie cu munca și sprijinul lor toate autoritățile și persoanele oficiale, chiar dacă au mai puțin contact cu școala și învățământul, fiindcă ea nu este o chestiune de rezort a cutărei autorități, ci este a țării întregi. Fiecare autoritate și cetățean trebue să o privească ca pe o chestiune, care îl privește de aproape.

* * *

Din cele expuse până aci rezultă, că condițiunile de bună funcționare a învățământului primar au fost asigurate în măsura cea mai mare a posibilităților între împrejurările de azi. Urmează acum să examinăm și

calitatea și cantitatea muncii și rezultatele obținute, ca să vedem că în ce grad s'a realizat scopul și ce măsuri se impun în viitor.

Constatăm din capul locului, că deși mulți își uită de datorie ori muncesc superficial, majoritatea învățătorilor a depus o muncă sânguincioasă și pricepută în ogorul școlii, mulțumită căreia cu sfârșitul anului curent învățământul primar se prezintă în condițiuni mai bune decât în anii precedenți. S'a făcut un învățământ mai serios, mai adânc și mai bogat în rezultate. Nu putem însă spune acelaș lucru și despre atingerea în întregime a scopului, ce urmărește școala primară. Suntem încă destul de departe, dar urmăm o cale bună către realizarea lui și dacă vor munci toți și mai departe cu dragostea și sânguina recerută an cu an ne vom apropia tot mai mult de el.

Sunt multe cauzele pentru cari nu s'a putut realiza în întregime scopul și aproape toate sunt de ordin intern. Ne vom ocupa cu cele mai principale dintre ele, ca scoțându-le în evidență să le putem vedea cu toții mai bine și văzându-le să le putem delătura. Cu cât ne vom scăpa mai repede de ele, cu atât mai curând ne vom vedea ajunși la țintă. Totul depinde de noi.

Incepem cu *frecvența*, care în general este slabă și la orașe și la sate. Elevii vin târziu toamna la școală, iar primăvară o părăsesc curând: Abia în lunile de iarnă este mai bunișoară, dar și în această perioadă numărul absenților este destul de mare. Pentru îmbunătățirea ei se face puțin. Mulți învățători nici listele de absenții nu le fac, iar cei cari le fac, cred, că cu aceasta au făcut cel puțin destul dacă — nu prea mult. Amenzile se acumulează și încasează după expirarea termenului legal târziu când produc adevărate revolte.

Situația aceasta nenorocită nu se mai poate tolera, trebuie sanată întrebuițând mijloace potrivite.

În acest scop înainte de toate învățătorii necondiționat trebuie să ia contact cu părinții și elevii ab-

senți, cu cei dintâi în adunări convocate și ocazionale, personal acasă, la toate convenirile, etc., cu elevii personal și prin elevi. Se vor mai folosi și de ajutorul, ce le poate da primăria. La înscrieri nu vor forța la școală pe aceia, despre cari știu, că nu vor putea frecventa, pot fi scutiți legal ori aproape legal. Când părinții au mare lipsă de ajutorul copiilor, îi vor scuti câte o zi două cu condiția să frecventeze regulat cursurile în viitor. Vor mai inventa și alte mijloace potrivite pentru îmbunătățirea frecvenței și le vor comunica și altora, ca să se poată folosi de ele.

Amendarea părinților să fie cel din urmă mijloc, dar să se controleze și forțeze ca amenzile să fie încasate la termen, deoarece numai așa se va îndrepta situația fără a produce nemulțumiri mai mari.

Să nu se uite împrejurarea, că pentru frecvență este răspunzător în cel mai mare grad și trage consecințele însuși învățătorul.

Asupra frecvenței are influință covârșitoare modul *ținerii cursurilor de către învățători și progresul ce se face în școală.* Unde se țin regulat cursurile și se vede spor pe urma lor și părinții se îndeamnă să trimită regulat copiii la școală, fiindcă văd, că profită dacă frecvențează regulat.

Mulți dintre învățători însă nu țin regulat cursurile. Lipsesc dela școală zile întregi fără nici un motiv serios. Iar când sunt acasă nu țin regulat orele de curs și nu fac un învățământ din care elevii să poată profita. Intre astfel de împrejurări nu ne putem mira dacă sătenii, cari toate acestea le văd nu se îndeamnă să trimită copiii la școală, unde nu învață, ci pierd vremea degeaba.

În cele mai multe școli *predarea lecțiilor nu se face metodic.* Mai lipsește apoi o orientare sigură asupra concentrării și aplicării lui, Unele materii (obiecte) se neglijează cu totul ori se predau superficial, cum sunt: exercițiile gramaticale și de compunere, cetirea logică și estetică, desenul, caligrafia, lucrările în scris și în multe școli chiar și istoria, etc. Am văzut la

examenle de absolvire a cl. VII, că unii elevi au cunoștințe gramaticale reduse și defectuoase, recitau istoria mehanic, nu erau în stare să reproducă conținutul alor 4—5 rânduri cetite, nu se știau exprima, greșeau la tabla înmulțirii, scriau rău (necaligrafic), nu știau sta la scris și prinde corect condeiul în mână, etc.

Cu un învățământ făcut în acest fel nu putem face progres. Trebuie să-l îndreptăm din propria noastră inițiativă, altfel dăm de mal cu el. Singurul mod de îndreptare este acela, ca să predăm metodic întreg materialul prevăzut de programa analitică și să nu neglijăm nici o materie, deoarece toate sunt importante.

Rezultatul învățământului făcut în modul indicat mai sus este *mehanizarea* care bântue în școlile noastre ca o epidemie. Cauza acestei profanări a învățământului este, că pentru învățători este mai ușor să dea elevilor să memorizeze lecții rău făcute ori ne-preparate, fără a se cugeta, că le face cel mai mare rău, fiindcă îi constrâng să învețe forme goale de cuvinte și fraze pe cari nu le înțeleg și nu le pot nici asimila. Această batjocorire a învățământului trebuie scoasă afară din școală cu sbiciul dacă altfel nu se poate.

Stabilite relele de cari suferă învățământul, este datoria tuturor să conlucreze la delăturarea lor și *perfectionarea învățământului* prin căutarea și aplicarea mijloacelor, cari ne pot servi în acest senz.

Aceia dintre noi, cari nu-și înțeleg menirea ori n'au vocațiune, vor face bine și pentru ei ca și pentru învățământ dacă îl vor părăsi și vor lăsa pe cei cari știu și voesc să muncească.

De încheiere numai atât, că doresc să fie primite aceste destăinuiri cu aceeaș bunăvoință cu care au fost scrise și să aducă îndreptările dorite de toți prietenii învățământului. Atunci suntem siguri, că învățământul în viitor se va prezenta mai bine. Aceasta este și trebuie să fie dorința și ținta noastră a tuturor.

Chestiuni didactice.

Predarea aritmeticii în școala primară.

(Continuare.)

Scrieri, rezolvări și executări de probleme de împărțiri — forma a... parte — în cadrul numerilor 20. — Scrieri, rezolvări și executări de probleme de adunări, scăderi, înmulțiri și împărțiri în cadrul numerilor 20. Rezolvări și executări de probleme de adunări, scăderi, înmulțiri și împărțiri în cadrul numerilor 20. — Intuirea numerilor 20—50 pe hârtiuțe de 10 și de 1. Scrierea numerilor 20—50. Intuirea numerilor 20—50 pe hârtiuțe de câte 1 pentru a-i face pe elevi să-și dea seama cât face fiecare număr în uniuni. — Intuiri de adunări pe hârtiuțe de 10 și de 1 în cadrul numerilor 20—50. Adunări de lucruri imaginate în cadrul numerilor 20—50. Adunări de numeri abstracti în cadrul numerilor 20—50. Scrieri de adunări în cadrul numerilor 20—50. Rezolvări și executări de probleme de adunări în cadrul numerilor 20—50. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de adunări în cadrul numerilor 20—50. — Intuiri de scăderi pe hârtiuțe de 10 și de 1 în cadrul numerilor 50—20. Scăderi de lucruri închipuite în cadrul numerilor 50—20. Scăderi cu numeri abstracti în cadrul numerilor 50—20. Rezolvări și executări de probleme de scădere în cadrul numerilor 50—20. Scrieri, rezolvări și executări de scăderi în cadrul numerilor 50—20. — Intuiri de înmulțiri pe obiecte în cadrul numerilor 50. Înmulțiri de lucruri imaginate în cadrul membrilor 50. Înmulțiri cu numeri abstracti în cadrul numerilor 50. Scrieri de înmulțiri în cadrul numerilor 50. Tablo înmulțirii în cadrul numerilor 50. Rezolvări și executări de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 50. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de înmul-

țiri în cadrul numerilor 50. — Intuiri de împărțiri pe obiecte — ambele forme — în cadrul numerilor 50. Împărțiri de lucruri imaginate în cadrul numerilor 50. Împărțiri de numeri abstracti în cadrul numerilor 50. Scrieri de împărțiri în cadrul numerilor 50. Tablo împărțirii în cadrul numerilor 50. Rezolvări și executări de probleme de împărțiri în cadrul numerilor 50. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de împărțiri în cadrul numerilor 50. — Scrieri, rezolvări și executări de probleme de adunări, scăderi, înmulțiri și împărțiri în cadrul numerilor 50. Rezolvări și executări de probleme de adunări, scăderi, înmulțiri și împărțiri în cadrul numerilor 50.

În cadrul materiei prescrisă pentru cl. II-a, după repetirea materiei din clasa I-a se va trasa: — Intuirea numerilor 50—100. pe hârtiute de 1, 10 și 100. Scrierea numerilor 50—100. Intuirea numerilor 50—100 pe hârtiute de câte 1 prin schimbare pentru a-i face pe elevi să-și dea seama cât face fiecare număr în unimi. — Intuiri de adunări pe hârtiute de 10 și de 1 în cadrul numerilor 50—100. Adunări de lucruri imaginate în cadrul numerilor 50—100. Adunări de numeri abstracti în cadrul numerilor 50—100. Scrieri de adunări în cadrul numerilor 50—100. — Intuirea metruului, decimetrului și a centimetrului și raportul dintre ele. Intuirea litrului, decilitrului și a centilitrului și raportul dintre ele. Intuirea kilogramului, hectogramului și a raportului dintre ele. Intuirea lentui și a banului și raportul dintre ele. Rezolvări și executări de probleme de adunări în cadrul numerilor 50—100. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de adunări în cadrul numerilor 50—100. — Intuiri de scăderi pe hârtiute de 100, 10 și 1 în cadrul numerilor 100—1. Scăderi de lucruri imaginate în cadrul numerilor 100—1. Scăderi de numeri abstracti în cadrul numerilor 100—1. Scrieri de scăderi în cadrul numerilor 100—1. Rezolvări și executări de probleme de scăderi în cadrul numerilor 100—1. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de scăderi în cadrul numerilor 100—1. — Intuiri de înmulțiri pe obiecte în cadrul numerilor 100.

Înmulțiri de lucruri imaginate în cadrul numerilor 100. Scrieri de înmulțiri în cadrul numerilor 100. Tablo înmulțirii în cadrul numerilor 100. Rezolvări și executări de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 100. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 100. — Intuiri de împărțiri pe obiecte — ambele forme — în cadrul numerilor 100. Împărțiri de lucruri imaginate — ambele forme — în cadrul numerilor 100. Împărțiri de numeri abstracti — ambele forme — în cadrul numerilor 100. Scrieri de împărțiri — ambele forme — în cadrul numerilor 100. Tablo împărțirii — ambele forme — în cadrul numerilor 100. Rezolvări și executări de probleme de împărțir — ambele forme — în cadrul numerilor 100. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de împărțiri — ambele forme — în cadrul numerilor 100. — Scrieri, rezolvări și executări de probleme de adunări, scăderi, înmulțiri și împărțiri în cadrul numerilor 100. Rezolvări și executări de probleme de adunări, scăderi, înmulțiri și împărțiri în cadrul numerilor 100. — Intuirea numerilor 100 1000, pe hârtiute de 1, 10, 100 și 1000. Scrierea numerilor 100—1000. Intuirea numerilor 100—100 pe hârtiute de câte 1 prim schimbare pentru a-i face pe elevi să-și dea seama cât face fiecare număr în unimi. — Intuiri de adunări pe hârtiute de 100, 10 și 1 în cadrul numerilor 1000. Adunări de lucruri imaginate în cadrul numerilor 100—1000. Adunări de numeri abstracti în cadrul numerilor 100—1000 și stabilirea regulei adunării orale. Scrieri de adunări în cadrul numerilor 100—1000. Intuirea metrului, decimetrului, centrimetrului, milimetrului, decimetrului, hectometrului și kilometrului și raportul dintre ele. Intuirea litrului, decilitrului, centilitrului, mililitrului, decalitrului, ducludecalitrului și hectolitrlului și raportul dintre ele. Intuirea kilogramului, hectogramului, decagramului, gramulu, cântarului sau măgii și raportul dintre ele. Intuirea anului, lunii, săptămânii, zilei, orei și minutei și raportul dintre ele. Intuirea duzinei mici și duzinele mari sau grosului și raportul dintre ele. — Rezolvări și executări

de probleme de adunări în cadrul numerilor 1000. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de adunări în cadrul numerilor 1000. — Intuiri de scăderi pe hârtiute de 1000, 100, 10 și 1 în cadrul numerilor 1000. Scăderi de lucruri închipuite în cadrul numerilor 1000. Scăderi cu numeri abstracti în cadrul numerilor 1000 stabilirea regulei scăderii orale. Scrieri de scăderi în cadrul numerilor 1000. Rezolvări și executări de probleme de scăderi în cadrul numerilor 1000. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de scăderi în cadrul numerilor 1000. — Intuiri de înmulțiri pe hârtiute de 100, 10 și 1 în cadrul numerilor 1000. Înmulțiri pe hârtiute de 100, 10 și 1 imaginate în cadrul numerilor 1000. Înmulțiri de numeri abstracti în cadrul numerilor 1000 și stabilirea regulei înmulțirii orale. Scrieri de înmulțiri în cadrul numerilor 1000. Tablo înmulțirii în cadrul numerilor 1000. Rezolvări și executări de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 1000. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 1000 — Intuiri de împărțiri pe hârtiute de 100, 10 și 1 în cadrul numerilor 1000, ambele forme. Împărțiri pe hârtiute de câte 100, 1 și 1 imaginate — ambele forme în cadrul numerilor 1000. Împărțiri de numeri abstracti — ambele forme — în cadrul numerilor 1000 și stabilirea regulelor împărțirii orale. Scrieri de împărțiri — ambele forme în cadrul numerilor 1000. Tablo împărțirii ambele forme — în cadrul numerilor 1000. Rezolvări și executări de probleme de împărțiri — ambele forme — în cadrul numerilor 1000. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de împărțiri — ambele forme — în cadrul numerilor 1000. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de adunări, scăderi, înmulțirii și împărțirii în cadrul numerilor 1000. Rezolvări și executări de probleme de adunări, scăderi, înmulțiri și împărțiri în cadrul numerilor 1000. — Intuirea adunării în scris pe hârtiute — fără și cu schimbări în cadrul numerilor 1000 și prin exemple pe tablă. Adunări în scris în cadrul numerilor 1000 și stabilirea regulei adunării în scris. Scrieri rezolvări și executări

oral și în scris de probleme de adunări în cadrul numerilor 1000. — Intuirii de scăderi în scris — fără și cu schimbări pe hârtiuțe și prin exemple pe tablă în cadrul numerilor 1000. Scăderi în scris în cadrul numerilor 1000 și statorirea regulii scăderii în scris. Scrieri, rezolvări și executări — oral și în scris — de probleme de scăderi în cadrul numerilor 1000. — Intuiri de înmulțiri în scris, pe hârtiuțe și prin exemple pe tablă în cadrul numerilor 1000. Înmulțiri în cadrul numerilor 1000 și statorirea regulii referitoare la înmulțirea în scris. Scrieri, rezolvări, și executări — oral și în scris de înmulțiri în cadrul numerilor 1000. — Intuiri de împărțiri în scris — pe hârtiuțe și prin exemple pe tablă, ambele forme — în cadrul numerilor 1000. Împărțiri în scris — ambele forme — în cadrul numerilor 1000 și statorirea regulii referitoare la împărțirea în scris. Scrieri, rezolvări și executări — oral și în scris — de probleme de împărțiri în cadrul numerilor 1000. — Scrieri, rezolvări și executări — oral și în scris — de probleme de adunări, scăderi, înmulțiri și împărțiri în cadrul numerilor 1000.

În cadrul materiei prescrisă pentru clasa a III a, după repetirea materiei din clasa a II-a se va trata: — Intuirea numerilor 1000 — 1000.000.000 pe hârtiuțe de 1, 10, 100, 100, 10.000, 100.000, 1.000.000, 10.000.000, 100.000.000 și 1.000.000.000. Scrierea numerilor 1000 — 1.000.000.000. — Intuiri de adunări pe hârtiuțe în cadrul numerilor 1.000.000.000. Adunări — orale și în scris în cadrul numerilor 1.000.000.000. — Intuirea măsurilor de lungime și raportul dintre ele. Intuirea măsurilor de capacitate și raportul dintre ele. Intuirea măsurilor de greutate și raportul dintre ele. Intuirea banilor și raportul dintre ei. Alte măsuri — duzina — și raportul dintre ele. — Scrieri, rezolvări și executări — orale și în scris — de probleme de adunări în cadrul numerilor 1.000.000.000. Intuiri de scăderi pe hârtiuțe în cadrul numerilor 1.000.000.000. Scăderi — orale și în scris — în cadrul numerilor 1.000.000.000. Scrieri, rezolvări și executări — orale

și în scris - de probleme de scăderi în cadrul numerilor 1.000.000.000. — Intuiri de înmulțiri pe hârtițe în cadrul numerilor 1.000.000.000. Tablo înmulțirii în cadrul numerilor 1.000.000.000. Înmulțiri — orale și în scris — în cadrul numerilor 1.000.000.000. Scrieri, rezolvări și executări — orale și în scris — de probleme de înmulțiri în cadrul numerilor 1000000000 — Intuiri de împărțiri — ambele forme pe hârtițe în cadrul numerilor 1.000.000.000. Tablo împărțirii — ambele forme — în cadrul numerilor 1.000.000.000. Împărțiri orale și în scris — ambele forme — în cadrul numerilor 1.000.000.000. Scrieri, rezolvări și executări orale și în scris — ambele forme — în cadrul numerilor 1.000.000.000. — Intuiri de noțiuni de fracțiuni pe părți de obiecte rotunde. Intuiri de a zecea, a sufa, a mia, a zeceamia, a sutamia și a milioana parte. Noțiunea de fracțiune zecimală. Intuirea scrierii fracțiunilor zecimale. Scrieri de fracțiuni zecimale. Numeri zecimali. Măsuri de lungime exprimate în fracțiuni și numeri zecimali și scrierea lor. Măsuri de capacitate exprimate în fracțiuni și numeri zecimali și scrierea lor. Măsuri de greutate exprimate în fracțiuni și numeri zecimali și scrierea lor. Bani exprimați în fracțiuni și numeri zecimali și scrierea lor. — Intuiri de adunări orale și în scris cu fracțiuni și numeri zecimali pe măsuri, bani și prin exemple pe tablă. Adunări de fracțiuni și numeri zecimali orale și în scris și stabilirea regulilor adunărilor de fracțiuni și numeri zecimali orale și în scris. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de adunări cu fracțiuni și numeri zecimali oral și în scris. — Intuiri de scăderi orale și în scris cu fracțiuni și numeri zecimali pe măsuri, bani și prin exemple pe tablă. Scăderi de fracțiuni și numeri zecimali orale și în scris în stabilirea regulilor scăderilor de fracțiuni și numeri zecimali orale și în scris. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de scăderi cu fracțiuni și numeri zecimali orale și în scris. — Intuiri de înmulțiri orale și în scris de și cu fracțiuni și numeri zecimali pe măsuri, bani și prin exemple pe tablă. Înmulțiri de și cu fracțiuni și numeri

zecimali orale și în scris și stabilirea regulilor înmulțirilor fracțiilor și numerilor zecimali oral și în scris. Intuiri de înmulțiri de fracțiuni și numeri zecimali cu 10, 100, 1000 etc. în scris. Înmulțiri de fracțiuni și numeri zecimali cu 10, 100, 1000 etc. și stabilirea regulii înmulțirii unei fracții sau număr zecimal în 10, 100, 1000 etc. în scris. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de înmulțiri de și cu fracțiuni și numeri zecimali oral și în scris. — Intuiri de împărțiri orale și în scris de fracțiuni și numeri zecimali pe măsuri, bani și prin exemple pe tablă. Împărțiri de fracțiuni și numeri de zecimali orale și în scris și stabilirea regulilor împărțirii fracțiilor și numerilor zecimali oral și în scris. Intuiri de împărțiri de fracțiuni și numeri zecimali cu 10, 100, 1000 etc. în scris. Împărțiri de fracțiuni și numeri zecimali cu 10, 100, 1000 etc. în scris și stabilirea regulii împărțirii în scris a fracțiilor și numerilor zecimali cu 10, 100, 1000 etc. Intuiri de împărțiri în scris cu fracțiuni și numeri zecimali prin exemple pe tablă. Împărțiri în scris cu fracțiuni și numeri zecimali și stabilirea regulii împărțirii în scris cu fracțiuni și numeri zecimali. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de împărțiri de și cu fracțiuni și numeri zecimali oral și în scris.

În cadrul materiei preșcrisă pentru clasa a. IV-a, după repetirea materiei din clasa a III-a se va trata: — Intuiri de fracturi pe părți de obiecte rotunde. Națiunile de fracțiuie ordinară, de numitor și numărator. Intuiri de Scrieri de fracțiuni ordinare. Scrieri de fracțiuni ordinare. Intuiri de soiuri de fracțiuni ordinare. Intuiri de numeri mixti prin împărțiri interminabile. Scrieri de numeri mixtă. Intuiri de scrieri de împărțiri sub formă de fracțiuie ordinară. — Intuiri de adunări de fracțiuni ordinare și numeri mixti, cu numitori comuni pe obiecte rotunde, părți de obiecte rotunde și prin exemple pe tablă. Adunări de fracțiuni ordinare și numeri mixti cu numitori comuni oral și în scris și stabilirea regulii adunării de fracțiuni ordinare și numeri mixti cu numitori comuni. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de adunări

de fracțiuni ordinare și numeri mixți cu numitori comuni. — Ce se întâmplă cu valoarea câtului când înmulțim atât deîmpărțitul cât și împărțitorul cu același număr întreg? Intuiri de aducere la numitor comun. Aduceri la numitor comun. — Intuiri de adunări de fracțiuni ordinare și numeri mixți cu numitori deosebiți. Adunări de fracțiuni și numeri mixți cu numitori deosebiți și stabilirea regulii adunării de fracțiuni și numeri mixți cu numitori deosebiți. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de adunări de fracțiuni și numeri mixți cu numitori deosebiți. — Intuiri de scăderi de fracțiuni ordinare și numeri mixți oral și în scris pe obiecte rotunde și părți de obiecte rotunde. Scăderi de fracțiuni și numeri mixți și stabilirea regulii scăderii de fracțiuni ordinare și numeri mixți. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de scăderi cu fracțiuni ordinare și numeri mixți. — Intuiri de înmulțiri de fracțiuni ordinare și numeri mixți cu întregi oral și în scris pe obiecte și părți de obiecte rotunde și prin exemple pe tablă. Înmulțiri de fracțiuni ordinare și numeri mixți cu întregi oral și în scris și stabilirea regulii înmulțirii de fracțiuni ordinare și numeri mixți cu întregi. Intuiri de înmulțiri cu fracțiuni și numeri mixți în scris prin exemple pe tablă. Înmulțiri cu fracțiuni ordinare și numeri mixți în scris și stabilirea regulii înmulțirii cu fracțiuni ordinare și numeri mixți. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de înmulțiri de și cu fracțiuni și numeri mixți oral și în scris. — Intuiri de împărțiri — ambele forme — de fracțiuni și numeri mixți la părți întregi pe obiecte și părți de obiecte rotunde și prin exemple pe tablă oral și în scris. Împărțiri de fracțiuni și numeri mixți în părți întregi oral și în scris și stabilirea regulii împărțirii de fracțiuni și numeri mixți. Intuiri de împărțiri cu fracțiuni și numeri mixți prin exemple pe tablă. Împărțiri cu fracțiuni și numeri mixți și stabilirea regulii împărțirii cu fracțiuni ordinare și numeri mixți. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de împărțiri cu fracțiuni și numeri mixți oral și în

scris. *) — Intuiri de transformări de fracțiuni ordinare în zecimale. Transformări de fracțiuni ordinare în zecimale. — Intuirea regulei de trei simplă și a rezolvării ei prin reducere la unitate. Sineri, rezolvări și executări de probleme de reguli de trei simple. — Intuiri de aflări de bobândă pe ani. Calculări de dobândă pe ani și stabilirea regulei aflării dobânzii pe ani. Intuiri de aflări de bobândă pe luni. Calculări de dobândă pe luni și stabilirea regulei aflării dobânzii pe luni. Intuiri de aflări de bobândă pe zile. Calculări de dobândă pe zile și stabilirea regulei aflării dobânzii pe zile. Scrieri, rezolvări și executări de probleme de dobândă.

În cadrele materiei prescrisă pentru clasa a V-a, după repetirea materiei din clasa a IV-a se va trata: — Intuiri de calcularea prețului de vânzare. Calculări de prețuri de vânzare și stabilirea regulei calculării prețului de vânzare. Intuiri de calculări de rabat. Calculări de rabat și stabilirea regulei calculării rabatului. Intuiri de calculări de remiză. Calculări de remiză și stabilirea regulei calculării remizei. Intuiri de calculări comisioane. Calculări de comisiune și stabilirea regulei calculării comisionului. Intuiri de calculări de bonifacții. Calculări de bonifacții și stabilirea regulei calculării bonifacției. Intuiri de calculări de câștig sau pierdere. Calculări de câștig sau pierdere și stabilirea regulei calculării câștigului sau a pierderii. Scrieri, rezolvări și calculări de probleme de preț de vânzare, rabat, remiză, comision, bonifacție și câștig sau pierdere. — Intuiri de reguli de întovărășiri și rezolvarea lor. Rezolvări de reguli de întovărășiri și stabilirea regulei rezolvării regulei de întovărășiri. — Intuiri de reguli de amestec și rezolvarea lor. Rezolvări de reguli de amestec și stabilirea regulei rezolvării regulei de amestec. — Scrieri și rezolvări de reguli de întovărășiri și de amestec.

*) Operațiuni cu fracțiuni ordinare și numeri mixți programa anafică nu prevede.

În cadrul materiei prescrisă pentru clasa a VII-a, după repetirea materiei din clasele III—V se va trata: — Scrieri, rezolvări și executări de probleme referitoare la costul producției și a prețului de vânzare, al produselor agricole și a obiectelor ce se execută în atelier, ținând seamă de costul materialului întrebuintat, de plata cuvenită lucrătorilor, de dobânda capitalului, amortismentului utensilelor și de cheltuieli generale (întreținere, chirie, patentă și câștigul stăpânilor).

G. Capătă.

Obiectul: Aritmetica — Clasa III-a

Subiectul: Împărțirea cu Nr. zecimale.

PLANUL GENERAL.

1. Scopul material: Să știe face împărțirea, când ambii factori sunt nr. zecimale.
2. Scopul formal: Dezvoltarea spiritului de observație, memoriei, atenției, judecății și raționamentului.
3. Metodul: Inductiv-deductiv.
4. Forma: Întrebătoare spunătoare și comunicatoare.
5. Mijloace de intuit: Probleme.
6. Treptele formale: Pregătirea, anunțarea, predarea, asocierea, generalizarea și aplicarea.

PLANUL SPECIAL.

I. Pregătirea: Ce se întâmplă cu un număr zecimal, dacă-i mutăm virgula la dreapta- peste o cifră? Dar dacă i-o mutăm peste două cifre? etc. Cum se face un număr zecimal de 10 ori mai mare? Dar de 100 de ori? Dar de 1000 de ori? Ce se întâmplă cu câtul-la o împărțire — dacă înmulțim și pe deîmpărțit și pe împărțitor, cu acelaș număr? Cum se împarte un număr zecimal, la un număr înteg?

II. Anunțarea: Acum veți învăța cum se face împărțirea, când împărțitorul este număr zecimal!

III. Predarea : Problema I. (Propunătorul spune problema următoare :) Ofemea cumpără 2,56 Kgr. făină cu 32,50 lei. Cu ce preț a cumpărat un Kgr. ? — Să iasă un elev la tablă ! Să repete N. enunțul problemei, iar tu să scrii numerele ! Analiza matematică : Ce cunoaștem în problema aceasta ? Ce ni se cere să aflăm ? Dacă 2,56 Kgr. făină costă 32,50 lei, numai 1 Kgr. cât 'va costa ? De câte ori mai puțin ? Deci, ce lucrare trebe să facem ? Pe cine trebe să împărțim ? Deci, care este deîmpărțitul ? Dar împărțitorul ? Scrie : $(32,50 : 2,56 =)$ Ce fel de număr este împărțitorul ? R. = Nr. zecimal. Știm să facem împărțirea ? R. = Nu știm. În cazul acesta să facem pe împărțitor Nr. întreg ! Ce trebuie să-i facem ? R. = ii ștergem virgula. — Șterge-i virgula ! Ce s'a întâmplat cu împărțitorul ? De câte ori s'a mărit ? Pentru aceasta ce trebuie să facem spre a nu se schimba câțul împărțirii. Cum vom face pe deîmpărțit de 100 ori mai mare ? Mută-i virgula ! Ce numeri avem acum să împărțim ? R. = $3250 : 256 =$ (nr. întregi) Lucrează ! (Un elev lucrează la tablă, iar ceilalți pe caete împărțirea) Problema II-a. Un econom a vândut 213,500 Kgr. cartofi, pe care a luat 854 lei. Cu cât a vândut Kgr. ? (Analiza matematică și lucrarea, se face ca și la prima problemă) Pe tablă se află scris :

$$1.) \quad 32,50 \quad : 2,56 = 12,69 \text{ L} \qquad 2.) \quad 854 : 213,5 = 4 \text{ L.}$$

$$\begin{array}{r|l} 3250 & 256 \\ \hline 256 & 12,59 \text{ L.} \\ \hline 690 & \\ 512 & \\ \hline 1780 & \\ 1536 & \\ \hline 2440 & \\ 2304 & \\ \hline 136 & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 8540 & 2135 \\ \hline 8540 & 4 \text{ L.} \\ \hline & \end{array}$$

IV. Asocierea : Ce fel de număr a fost împărțitorul, în prima împărțire ? Dar în a II-a ? Ce i-am făcut împărțitorului din I-a împărțire, pentruca să-l facem nr. întreg ? Dar în a II împărțire ? Ce i-am făcut deîmpărțitului, din I împărțire, spre a nu se schimba câtul ? Dar deîmpărțitului din împărțirea a II-a ? Așa dar ce i-am făcut împărțitorului în amândouă împărțirile, ca să-l facem Nr. întreg și ce i-am făcut deîmpărțitului, ca să nu se schimbe câtul ? Prin urmare cum se face împărțirea, când împărțitorul e Nr. zecimal ?

V. Generalizarea : Când împărțitorul este Nr. zecimal, îi ștergem virgula, făcându-l Nr. întreg și pentruca să nu se schimbe câtul, o mutăm la deîmpărțit spre dreapta, peste atâtea cifre, câte zecimale a avut împărțitorul.

Aplicarea : Se lucrează câteva împărțiri la tablă și pe caete, se cetește regula din carte și se dau probleme pentru lucrat acasă.

Alex. Marinescu.

*Cea mai frumoasă vorbă în lume,
Cel mai iubit, mai dulce nume,
E Mamă.*

*Sub soare nu-i nici un cuvânt
Atât de adânc, atât de sfânt
Ca Mamă.*

CARMEN SILVIA.

Sălajul.

Monografia

Scoalei primare de Stat din com. Măeriște

Comună Măeriște, mai demult era cunoscută sub denumirea: Hidig. Numea nouă a primit-o în anii din urma când s'a făcut românizarea numelor localităților din jud. Sălaj.

Tradiția atribue înființarea acestei comune împrejurărilor următoare: Prin sec. XV. în hotarul acestei comune la valea Crasnei era un pod în jurul căruia erau câteva case ale vameșilor. Cică era un drum ce trecea peste vale, iar trecătorii erau siliți a plăti vamă. În acele vremuri fiind stăpânirea ungurească, locuitorii comunei vecine: Ilișua, fiind unguri au denumit această comunitate dela pod pe ungurește: Hidvég. Cu timpul înmulțindu-se familiile iar elementul românesc fiind predominant, au românizat și numele localității, zicându-i Hidig. Originea noului nume provine dela împrejurarea că Statul având în această comună o Măeriște, o fermă agricolă au denumit comuna după această fermă.

Prin sec. XVI. și XVII. hotarul acestei comuna era proprietatea diferiților nobili unguri iar locuitorii era iobagii acestora, în majoritate români.

Prin sec. XVIII. și XIX. iobagii încep a câștiga drepturi și câte o bucățică de pământ, în așa măsură că pela anul 1800 erau organizați într'o comuna în toată regula și aveau și biserică. La anul 1802 se începe conducerea matricolelor la oficiul parochial.

Starea socială a poporului se îmbunătățește, emancipându-se, devin cu timpul, — pela anul 1830—40, — proprietari în regulă.

Ideea școlii, se perde în negura obscurității, înainte de anul 1850. Se crede să fi fost vre-o școală parochială, dar aceasta afirmațiune nu este bazată pe nici un document.

Dela anul 1850—1868 a existat școala care avea caracterul mai mult parochial național, fiind susținută de comunitatea bisericească gr. cat. din loc care purta grije de bună starea localului și plata învățătorului. Localul școlar era o

casă ordinară situată în partea de N. a comunei, care și azi mai trăește.

Învățătorul era un individ de origine din loc, care, după unii se numea Prodan iar după alții Oros. Sigur nu știm în lipsa datelor. Numărul elevilor nu se cunoaște. Metodul în-trebuințat era al silabizării. Rezultatul învățământului acestuia era bun. Cei ce urmau școala cunoșteau scris cetitul, socotitul și învățau cântări. Acest învățător a funcționat până la anul 1870 când probabil murind, i-a urmat Ioan Cosma.

La venirea sa, școala exista demult, așa că după decretarea obligativității, avea caracterul confesional, plasată fiind tot în localul șusamintit. Era înzestrată cu niște bănci primitive dar bune atunci și cari până astăzi există și se întrebuințează. Avea o masă și o tablă. Limba de propunere era cea românească și tot în românește s'au condus matricole.

Învățătorul Ioan Cosma avea calificare dela pre-parandia gr. cat. din Oradea. Era om inteligent, serios și mare cântăreț. Om activ fiind efectul activității sale s'a cunoscut în popor, deoarece în generația crescută în perioada celor 12 ani de funcțiunea sa, au fost numeroși indivizi cari și-au însușit scris-cititul și cari mai trăesc și azi, îl pomenesc cu laudă. Tot din școala sa și-au luat baza învățătorii și Dl Vasile Oros care azi este pretorul plasei Tășnad, om bine cunoscut. Se mai spune că organiza cor bisericesc a cărui cântări făceau atrăgător serviciul divin în fiecare duminică.

Dela anul 1873 a început să conducă la școală un registru unde se notau inspecțiile și alte evenimente mai de seamă ale școlii. Directorul școlii era preotul Ioan Vicaș. Acesta întotdeauna când venia la școală insemna în acest registru starea în care a găsit lucrurile din școala și întotdeauna spune că le-a găsit «în ordu bună». În acest an au fost 65 școlari de ambe sexe.

În 1874 au fost 78 școlari. În acest an luna Decembre 12 s'a ținut în loc adunarea învățătorilor din tract au fost de față: Macedon Boțan învă. în Cosniciul de jos, Ioane Popa învă. în Almași, Ioan Sabou învă. în Mălădia, Bărnufiu Vasile învă. în Cosniciul de sus, Ioan Giurcuțiu învă. în Marca Ioan Hoszu învă. în Dumuslău, Vasile Dragoș învă. în Criștelec, Ioachim Pinteia învă. în Șumal, Vasile Husan învă. în Cerișa, Alexa Gurzou învă. în Sarhigea, Demetriu Giurchiș învă. în Doh, și Teodor Talăș învă. în Giurtelec. Președintele adunării a fost

Simeon Budişian preot în Giurtelec, Ambroziu Bulzan preot în Mălădia şi Georgiu Mody preot în Criştelec. În însemnarea luată cu aceasta ocazie se spune că adunarea «a luat cu deplină satisfacţiune cunoştinţa despre metoda propunerii în această şcoală, ba au ascultat şi una propunere a învăţătorului local din materiile ce i-au fost prefapte prin presidiu, şi după ce cu toată pertractarea se află mulţumită această adunare au aflat cu cale toţi membrii acestei adunări prin una subscripţiune aşi manifesta mulţămirea sa în ziua şi ora ca de sus. «De aci se vede că învăţătorul a avut un metod de predare bun căci adunarea i-a eternizat mulţumirea iscălindu-se propriu fiecare în protocolul şcolăii.

În anul 1875 nu se spune câţi băieţi erau înscrişi decât că la finea anului s'a luat examen cu 12 fii şi 23 fete, în urma căruia învăţătorul a primit din nou recunoştinţă în scris a celor prezenţi. În Iunie 17, primpretorele Ajtay Adalbert vizitând şcoala menţionează că a găsit totul în ordine şi frecvenţa regulată.

În anul 1876 şcoala are număr destul de frumos de elevi, după cum se exprima notarul de atunci Samoil Bădescu, în ziua de 4. III. 1876.

În 1877 notarul Ioan Țușă deasemenea spune că a găsit un număr frumos de elevi, în ziua de 2 Dec. După observațiile făcute în condiția școlii se vede că în acest an a slăbit puțin frecvența căci conducătorii, adică senatul școlar s'a văzut silit ca în ziua de 11 Oct. să țină sfat și să execute listele de absenții, cari se ridicau la o sumă de 11 coroane 60 fileri, iar actele, să le înainteze Oficiului parochial spre exoperare.

Între anii 1878—80 nu sunt însemnări mai importante afară de numărul elevilor care sta între 60—70 anual. În 1880 la 13 Dec. s'a ținut a doua adunare a învățătorilor din tract; învățătorul Ioan Cosma predând lecție din scris-cetit și aritmetică.

Anul școlar 1881—82 a fost ultimul an al învățătorului I. Cosma. Cu acesta se isprăvește activitatea rodnică a harnicului nostru ante-mergător în ziua de 20 Iulie 1882 (Sf. Ilie), moartea a ridicat sufletul lui Cosma, făcându-i parte cu dreptii în împărăția eternă.

Din aceste modeste însemnări, cari vorbesc singure, se vede clar cum a știut să-și îndeplinească datoria, lucrând cu zel spre luminarea poporului timp de 12 ani consecutivi.

În ziua de 22 Oct. s'a ținut sfat școlar, când s'a introdus în aceasta școală noul docinte (învățător) Nicolae Pop.

Învățătorul Nicolae Pop era un tânăr venit din comitatul Solnoc Dobâca. Era preparandist de Gherla dar cvalificația o avea din Blaj. Copil de țaran, favorizat de natura care la înzestrat cu o constituție robustă și simpatică, sub care se ascundea o agerime de minte rară și o inteligență aleasă. Fiind absolvent al școlilor românești s'a nizuit ca însușirile sufletești ce poseda să le pună în folosul cauzei românești, așa că a preferat să vină aici, deși era departe de locul natal, numai să fie într'o comună românească, la școală română. A funcționat la aceasta școala 38 de ani încontinuu.

Venirea sa în aceasta comună a fost un mare noroc. Prin activitatea sa multilaterală a reușit ca în decursul vremii să infaptuiască multe lucruri frumoase. A fost învățătorul care conștiu de menirea sa avându-și idealul bine fixat, s'a ridicat mai presus de toate așteptările, muncind din greu, și luptând cu multe și grele neajunsuri. Sărăcia, ignoranța, analfabetismul erau mari piedeci în acele vremuri spre a se putea face ceva cu românii. Unde mai pui și vitregia vremurilor de tristă amintire.

Cu începerea activității sale s'a început pentru comună o nouă epocă. Între împrejurări grele își începe activitatea sa modestă dar crescândă zi de zi. A înșira activitatea acestui veteran care și azi trăește este cu neputință. Perioada dela 1882—1920 este bogată în fapte nobile și lucruri de cari se leagă numele Dlui Nicolae Poppe vecie, Cine vrea să se convingă despre activitatea sa și vrednicia cu care a știut să-și împlinească datoria, să cerceteze condica școalei și va vedea ce a făcut. Eu mă mărginesc a rețeva numai faptele cari au o importanța mai mare și nu pot rămâne deloc uitate.

Perioada sa de muncă se poate divide în două subperioade: dela 1882—1893, adeca 11 ani cât a muncit în edificiul școlar cel vechiu. Restul până la 1920 este a doua subperioadă.

Vremea schimbă toate. Așa a schimbat și lucrurile școlii, mai ales, ajutată fiind de progresul ce se făcea. Numărul

elevilor creștea an de an iar cerințele timpului reclamau local nou și corespunzător.

Învățătorul a ajuns pe acest timp instructor la doi copii a unui fost boer mare ungar din aceeași comună, anume Horvat. Acesta avea o moșie mare și era om bogat. Inv. N. Pop în confelegere cu preotul și sfatul școlar s'a gândit să intervină pe lângă acest proprietar pentru acordarea unui împrumut spre a putea edifica o școală nouă. Reușind acest plan, au căpătat 2000 coroane cu 5%, și apoi cu acești bani și cu materialul rămas dela edificarea bisericii, au început clădirea localului nou care cuprindea sub el o sală de învățământ și o locuință învățătorescă, după un plan ce mai târziu a fost adoptat chiar și de unele comune învecinate. Popul, în frunte cu preotul Ioan Vicaș și Coop, Aug. Vicași în ziua de 21 Noiembrie 1892 au asistat la sfințirea noului local școlar care a fost dat apoi menirei sale.

Spre a se vedea mai evident partea profesională, cred nimerit să reproduc unele însemnări ce se găsesc în condica școlară, cari stau la îndemână oricând.

În anul 1883, Iunie 8, ținându-se examen cu 46 elevi, i se exprimă recunoștință pentru rezultatul obținut. Tot așa în toți anii ce au urmat: cu ocazia examenului a primit recunoștință din partea celor de față.

Autoritățile școlare superioare încă au cercetat școala. În 32 Martie 1886, revizorul școlar Kerekes Jozsef inspectând școala scrie: «Am găsit școala în bună randuală, învățământul cu succes neașteptat, exprimându-mi recunoștința. Dl. învățător este silitor și propunerea sa temeinică îl înalță făcându-l vrednic de imitat».

În 21 Maiu 1887 primpretorele Ajtai Albert cercetând școala observă că rezultatul ajuns în toate privințele, a întrecut orice așteptare.

În 9 Oct. 1888 Aug. Vicaș preot nou numit observă progres foarte mulțumitor.

În 31 Maiu 1891 ținându-se examen public «peste tot se laudă activitatea Dlui învățător dezvoltată în învățământ».

«În anul 1895 Maiu 15 a. m. cu ocazia inspecției ce am făcut am constatat rezultat frumos în toate privințele. Învățătorul posedă cu succes limba maghiară întrebuițându-o cât se poate de bine, recunoscându-i eminenta râvnă, înaltul Mi-

nister al Instrucțiunii îl premiază cu 40 floreni din banii săi, Dr. Petri Mor m. p. inspector regesc». Așa scrie inspectorul școlar în cartea școlii. La 31 Maiu, la examen, Vicarul A-limp. Barbulovici din Șimleu fiind de fața menționează rezultatul foarte bun.

În anul 1896, pentru meritele sale școlare și extra școlare a fost premiat de către Gheorghe Pop de Băsești cu o vaca cu vițel.

În 1904 s. rev. școlar Kovács Alexandru a observat: «Am găsit curățenie și rezultat bun.»

În anul 1910. cu No. 631, președintele și directorul școlii, protopopul Augustin Vicaș, la recercarea Ministerului Instrucțiunii ungar, a înaintat un raport amplu, din care extrag următoarele: «Școlarii eșiți de sub mâna sa în cea mai mare parte știu scrie și ceti, câțiva chiar și ungurește. și ținerețul adult l-a învățat atât cântări bisericești cât și lumești însuflându-le bune și nobile sentimente, școala de pomărit a condus-o încontinuu cu elevii cu succes și sârguință laudabilă, astfel că abia este casă la care să nu fie mai multe feluri de pomi fructiferi cari au eșit din școala de sub mâna sa».

A mai ținut în fiecare duminică școală cu ținerețul, pregătind pe lângă altele și o piesă teatrală: Nicolae Vulpea Camatarul. Iată ce este scris despre această reprezentanție: «A doua zi de Crăciun (1910) fiind sala școlii împodobită cu bina pregătită s'a predat piesa amintită cu succes laudat. Au participaț la teatru mai din toata casa, ba și din satele vecine câteva familii, apoi pe lângă întreaga inteligența din loc și ne-a onorat încercarea noastră și câteva familii inteligente din Șimleu și jur. Era ceva înălțător și edificator cu câta dragoste și atențiune asculta poporul discursurile diletanților, acest popor care până atunci nici nu văzuse nici nu auzise nimic despre teatru».

Pregătirea socială a avut-o pe deplin. Reuniunea învățătorilor români Sălăgeni l-a ales de casier, cre funcțiune a îndeplinit-o timp de 15 ani, iar în 1896 a fost ales de Vicepreședinte al acestei reuniuni, unde cu vorba și fapta da îndrumări luminoase pentru prosperarea asociației. A publicat numeroase articole de specialitate în gazetele din jur, precum și articole menite la îndrumarea vieții economice pentru poporul agricultor dela sate.

Legătura cu poporul din sat a avut-o cât se poate de strânsă. A fost secretarul societății urbarialiştilor a cărei a-gende le-a condus cu pricepere spre înflorire.

Efectul activității pur școlare se vede în generațiile crescute de dânsul. Oamenii și femeile cari au urmat școala sa știu scrie și ceti. Numeroși indivizi pregătiți și îndrumați de dânsul ocupă diferite funcțiuni la instituțiile de stat: ca polițai ori cheferiști în Zălau și Șimleu iar la muzica militară în Zălau sunt numeroși gagiști din loc.

Di senator Dr. Alexandru Aciu tot dela Pop N. și-a luat baza învățaturii primare, și azi cu venerație vorbește despre primul său dascăl.

A venit vremea războiului cel mare, bătrânul dascăl nu și-a pierdut vigoarea tinereții și dacă nu l-a chemat să lupte cu arma a luptat cu puterea învățaturii sale îndemnând pe cei ce plecau la războiu și întărindu-le credința în isbânda dreptății, iar pe cei rămași acasă mângâindu-i și întărindu-le speranța.

Oamenii susțineau școala cu mari jertfe. Comuna se îngreuna cu fel de fel de datorii, astfel că plata, mai ales a învățătorului, care era și cantor, fiind mare pentru popor, dar mică față de cerințele vremii, le părea insuportabilă. Însă învățătorul cerea ajutor, deoarece starea sa familiară s'a îngreunat cu vremea, trebuind ca pelângă datoria de învățător să și-o facă și pe aceea de părinte.

În decursul vremii și cu consimțământul sfatului școlar i-a reușit să câștige dela statul ungar un ajutor de cba 300 coroane anual, compensându-se astfel chiar de către stat meritele acestui învățător.

Dar vremea este asupra omului și ea își imprima asupra sa fiecare clipa. Așa și învățătorul Nicolae Pop în anul 1920 după o muncă asidua în ogorul învățământului în timp de 38 de ani neîntreruși se retrage în pensie pentru a-și petrece zilele ce mai are în bine meritata odihnă. Astăzi trecătorii șoselei naționale în trecerea lor prin comună văd două lucruri frumoase: școala cu un zid corespunzător, și o grădină minunată în jurul ei, plină de pomi roditori, cari dacă ar ști spune. numai de Di Inv. Pop Nicolae ar vorbi, și casa dânsului la cealaltă extremitate a satului, câștigată numai din truda și osteneala sa.

Ca educator n-a uitat să îndrepteze vlăstarele tinere pe calea ce ne arată credința noastră strămoșească, iar ca părinte crescându-și copiii cu ciniste și demnitate, învățându-i a face fapte cu frica lui Dumnezeu. Altfel el însuși este un om religios. Figura sa încărunțită în fiecare Duminecă și sărbătoare apare în biserică în strana cântărețului, iar glasul său bătrânesc și astăzi umple de răsunet bolțile bisericii.

În anul 1920 a venit ca învățător în acest sat Dl Aciu Petre. Timpurile acestea erau însă și mai grele. Dânsul a avut de luptat cu multe greutăți originare de pe front, și pe lângă aceste și cu împrejurarea ca dânsul era de origine din loc. Cu toate acestea și dânsul și-a pus silința spre a duce mai departe opera începută, dacă nu cu atâta forță dar opinii au fost. Că nu a reușit să se ridice chiar la nivelul predecesorului său, în schimb școlarii de sub mână sa nu au rămas fără știința de carte. Mai eră și cantor în biserică, având voce frumoasă.

În decursul funcțiunii sale s'a statificat școala de către statul român iar în anul 1925 a fost gata a două sală de învățământ, înființându-se al doilea post. În toamna acestui an a fost numită a doua putere didactică, Dșoara Eugenia Ostate, fica Dlui protopop local Dl Emil Ostate, care funcționează și astăzi, conducând clasele inferioare cu un efectiv destul de bogat, și cu pricepere demnă.

De aci încolo munca învățătoarească s'a mai ușurat. Contingentele copiilor începători de școală mereu crescând au reclamat această inovație astfel că azi suntem la un nivel destol de ridicat în ceea ce privește școlarizarea și sperăm ca cu timpul vom ajunge și mai departe.

Cu vremea însă s'au mai slăbit unele dependențe ale școlii și chiar localul școlar cel vechiu reclamă unele reparări radicale. Nu avem material didactic și instrumente pentru demonstrarea experiențelor ce facem în școală. Toate acestea din lipsa de fonduri lipsă care provine din cauzele ce s'au raportat în repetițe rânduri. Sperăm însă că încurând se vor lua măsuri grabnice pentru asanarea tuturor lacunelor ce se prezintă la școală iar noi învățătorii nu vom mai avea suferit atâta din cauza lor și ne vom putea face datoria cu mai mare ușurința spre a ne vedea mai repede biruința eforturilor ce facem.

Măeriște, la 12 Februarie 1928.

Traian Cionfi, învă. dir.

Pagini de literatură.

Cununa care sângeră

Ningia . . .

Ningia... Pământul se îmbrăcase într'o manta albă, curată. Casele cu acoperişurile înecate în omăt; drumul ca un chilim întins printre ele; pomii împovărați, cu brațele întinse să prindă tot mai mult din fulgii mici, moi, tăcuți... O strălucire ciudată îți fulgeră în ochi în prima dimineață când ieșind afară te izbește albul zăpezii. Tresari involuntar; sângele îți năvălește în obraji; privirile ți-se deschid alunecând pe luciul neșters, topindu-se pe el ca niște pâlpâiri domoale. Și fulgii cad mereu, albi, deși, involburăți... Unii se sfarmă în râuri de aur, alții se aștern înflorindu-ți vesmântul cu o pojghiță de argint. Aiurea să stai acolo în mijlocul lor să te îngroape ca pe un copac. Vântul e liniștit... tăcerea se împletește cu ninsoarea — cum stai așa, crezi că ninge de mult . . . de mult... și va ninge mereu... mereu... Potopul te năpădește... te afundă. Și — atunci îți desfaci sufletul ca pe o floare și-l lași să-l ningă. — Gândul îți devine un fir alb, care te leagă cu marginile lumii. Și fulgii te ning... te ning.

* * *

După două luni de soare și ploi — ninsoarea venia ca primenire necesară. — Ionel sosise de dimineață vesel... Iși scutura pălăria de zăpadă și prinzând câte un fulg fugar îl strivia ca pe un strop de argint viu între degetele-i trândafirii de frig.

Sta pe prispă lângă mine. Pe drum trecea câte un om grăbit... Un câine lătra undeva.

— Ionel, — întrebai întorcându-mă spre el, — îți place ninsoarea?

— Da — făcu el deschizându-și ochii clari.

— Să-ți placă, — zisei, — e albă ca nevinovăția ta; e dulce ca privirea ochilor tăi, ca lumina care țâșnește din ei. Tine minte, când vei fi mare...

— Vreau să fiu mare — zbucni el deodată, — Mare ca

dumneata. . . Atunci când ar veni popa la noi i-aș închide ușa și nu l-aș lăsa să intre. . . Când te-ar înjura l-aș arunca afară.

— Dragul meu. . . dragul meu. . . — făcui îmbrățișându-l.

Câteva lacrimi îmi picură din ochi, lacrimi cari se risipiră în părul lui galben.

Înțelesei că se petrec în preajma mea lucruri mari.

* * *

Singur. . . Intr'un colț fâlfâie ca o plasă subțire stropită cu praf de argint — o pânză de paiangen. Candela ardea tăcută (în amintirea mamei, o aprindeam în totdeauna ca la noi acasă). — Un buchet de busuioc, cu frunzele veștejite, brodate pe margini cu fardul uscat al morții, atârna în grindă. Nînsoarea bătea în geam: năvală de fluturi albi. — Se auzia pe masă tic-tocul monoton al ceasului. — Și focul arunca umbre pe perete.

(Va urma.)

George Popovici.

Cărți și reviste

Dintre cărțile și revistele apărute mai recent amintim următoarele:

— *Manual de catecheze practice* vol. I. II. și III. pentru cl. I-II, prelucrate de Canoicul Dr. Victor Bojor. Tipografia „Aurora” A. Todoran, Gherla. Prețul Lei 150. Vom reveni.

— *O șezătoare la munte*, piesă teatrală într'un act, în versuri de Elena Lungu-Murgu, învățătoare dirigintă în Ponoară județul Bihor (gara Bratca). Tipografia Diecezana, Oradea. Prețul Lei 15.

Piesa este scrisă într'un limbaj popular ușor și frumos. Fiind potrivită pentru cercurile culturale, șezători, festivități școlare, etc. o recomandăm în atențiunea Corpului didactic.

Venitul curat este destinat în părți egale pentru Asociația Inv. și ridicarea unui monumentului Dr. P. Pipos.

— *Școala și familia de mâine*, revistă lunară pentru propagarea nouilor metode de educație și învățământ, colaborarea dintre școală și familie. Redacția și Administrația: *Marin Biciulescu*, căsuța postală 316, București. Costul abonamentului pentru un an (10 numere) Lei 60, abonament de încercare (5 numere) Lei 30, prețul unui număr Lei 6.

Mg.

Note și Observări.

Cerșetoria în școală.

S'au publicat adesea în ziare articole, pline de adevăr, că în școală se practică o cerșetorie urâtă, căreia ar trebui să i se pună capăt. S'au făcut promisiuni din partea celor în drept, că se vor lua măsuri pentru curmarea răului, dar până azi nu s'a făcut nimic.

Răul continuă și face multe greutăți și neplăceri directorilor, profesorilor și învățătorilor și deaceia acum — în vacanță — ministerul instrucțiunii ar trebui să remedieze acest rău — dând circulări tuturor școalelor pentru împiedicarea unei cerșitorii mârșave.

Cum se practică?

Pentru a se vedea mai bine, de ce e vorba să arătăm, cum se fac aceste cerșitorii.

Intr'o bună zi se prezintă în cancelaria școlii cutare «scriitor» sau «scriitoare» cu recomandății, ca să i-se cumpere «operele». Sunt lucruri mici care costă mult și care sunt împărțite elevilor, cu toate că au destule greutăți cu procurarea cărților și rechizitelor școlare.

Invalizi de război se prezintă, iarăș cu recomandății oficiale, pentru a-și desface tablouri improvizate în versuri ocazionale.

Inspectorul Institutului de surdo-muți din oraș, merge din școală în școală pentru a cerceta dacă sunt elevi lipsiți de aceste simțuri. La plecare — cu toate că nu există asemenea elemente în școli — cere un ajutor pentru institut și dă o chitanță simplă.

Cutare cântăreț sau profesor pensionar cu un instrument muzical exotic, dar cu recomandări patriotice, ca să dea un concert de un sfert de oră.

Când i se spune că se va pune taxa de 5 lei pentru fiecare elev participant, sare ca mușcat de șarpe, că i se batjocorește arta. Și multe alte cazuri. Unde mai pui mulțimea ilustratelor, emblemelor și cărămizilor.

Se îngreuiază și situație comitetelor școlare, întru cât directorii vrând nevrând trebuie să contribuie cu ceva și deacolo.

Când nu dai, se supără.

Un preot asirian a venit cu recomandății dela ministere, dela mitropolile, episcopi arhimandriși de a colecta pentru creștinii măcelăriți de păgânii din Mesopotamia.

Când directorul unei școli în întinde 20 lei și vrea să semneze în registru, a început să strige furios, că-i batjocorește registrul. Altui director, care îi colectasă dela profesori și elevi vre-o câțiva lei îi spune în gura mare, ca să-i fie rușine, când dela o școală așa de mare i se dă o sumă așa de mică. Cazuri de felul acesta de cersetorie se întâmplă aproape săptămânal, ba într'un timp și-n fiecare zi.

Ar trebui luate măsuri.

Toți cei care colectează într'un fel sau altul, apelează la bunele sentimente de români patriotici și religioși, Toate contribuie la îngreuiarea comitetelor școlare, profesorilor și elevilor.

Sunt oare profesorii și învățătorii așa de bine plătiți ca să poată jertfi continuu pentru astfel de scopuri?

Câștigă elevii bani ca să poată contribui mereu?

Unii dintre elevi fiind foarte săraci chiar și ei înșiși ar trebui ajutați. Sentimentul de caritate desvoltat foarte mult la copii, îi face să-și dea ultimul ban pe care-l au în buzunar.

Nu este nici pedagogic! De ce să se decepționeze inima lor de copii, văzând foști ofițeri cu pieptul plin de decorații sau foști profesori rămași în urma războiului, infirmi, cari din cauza mizeriei sunt nevoiți a vinde tablouri, broșuri sau a scârțâi un instrument muzical. Să li se dea acestor infirmi, atât cât se poate omenește trăi, iar autorizații și recomandății de colecte în școale să fie oprite cu desăvârșire prevăzându-se chiar sancțiuni.

(Gazeta de Duminecă)

Marinescu.

Administrația școlară.

XXVI.

Câteva constatări în legătură cu conturile de gestiune școlare.

Trebue să mărturisesc dela început cu toată sinceritatea că, înainte de-a mă decide să pun pe hârtie aceste constatări, am trecut prin penibile stări sufletești. Aceasta din motivul, că sunt necesitat — în nădejdea îmbunătățirii actualelor stări de lucruri — să relevez din nou unele chestiuni ce s'au măcinat și cernut de-atâtea ori, cu privire la îndreptarea gospodăriei școlare, atât în coloanole revistei noastre — dela acest loc, — cât și pe alte căi. S'au dat toate lămuririle și instrucțiunile precum și mijloacele necesare pentru împlinirea îndatoririlor impuse direcțiunilor și comitetelor școlare relativ la ținerea gestiunilor școlare și alcătuirea conturilor de gestiune.

Și când vezi că străduințele noastre spre bine nu-și găsesc ecoul cuvenit din partea celor interesați, te cuprinde o nedumerire neexplicabilă și o îngrijorare justă asupra viitorului școalelor ajunse în mâini cari nu vor să lucreze pentru promovarea lor, provocând prin *neglijență* și *desinteres* daune materiale considerabile, cu repercursiuni nefaste asupra învățământului.

La tot pasul auzi plângeri și tângueli, că școala nu primește dela primărie etc. mijloacele materiale pentru întreținere; suferă din lipsa de reparațiuni, combustibil ș. a.

Aceste neajunsuri și inconveniente în întreținerea materială a școalei își au însă izvorul chiar în neglijența, superficialitatea și desinteresul celor puși la cărma școlii.

Cum vom aștepta dela primărie etc. să monajeze intereselo școlii când noi cei dintâi interesați stăm pasivi?

Dar să vedem realitatea.

Com. școlar județean cu ord. circular No. 2100 din 28 Nov. 1927 a pus în vedere tuturor comitetelor școlare să înainteze conturile de gestiune pe 1927 spre verificare până la data de 20 Ian. 1928. Cum acest ordin l'au executat abia 100 Comitete școlare, în 27 Martie 1928 s'a repetat ordinul menționat mai sus cu ord. No. 710—1928 dându-se un nou termen, 15 Aprilie 1928. Rămânând fără rezultatul dorit și acest ordin, în 6 Iunie 1928 s'a trimis somațiuni individuale tuturor comitetelor școlare, cari n'au ținut de cuviință să execute ordinele, acordându-se un nou termen de 8 zile. Cu toate aceste, până astăzi dela 80 școli lipsese conturile de gestiune, astfel com. școl. jud. s'a văzut necesitat a aplica com. școlare neglijente avertismente, iar față de secretarii acestor comitete a cerut autorităților școlare să-i disciplineze pe cale administrativă.

Cum bugetul anului în curs numai după verificarea contului de gestiunea anului precedent se poate executa cu toată rigoarea, se înțelege ușor cine-i vinovatul principal că școala nu și primește la timp mijloacele materiale pentru întreținere.

Nici nu mai amintesc greutățile și întârzierile ce se produc la verificare prin neînaintarea în termen a conturilor de gestiune.

Ori, a constrânge pe unii prin aplicarea sancțiunilor disciplinare la îndeplinirea datoriilor, este dintre cele mai triste fenomene ce poate caracteriza activitatea unui corp de slujbași și mai ales acelor ce stau în serviciul luminării poporului.

Multe conturi de gestiune sunt întocmite în mod superficial.

Verificând incasările arătate în conturi cu sumele ce s'au plătit de fapt de către comune, se ivesc abateri considerabile — în cele mai multe cazuri. — În conturile de gestiune nu sunt trecute toate incasările făcute. Și aceasta se constată la un număr îngrozitor de mare de conturi de gestiune. Nu înțelegem ce intenționează cei ce încearcă să ascundă existența unor fonduri și apoi țipă în gură mare că primăria nu se îngrijește de întreținerea școlii.

Nu ne putem explica deci proveniența acestor abateri, de vreme ce toate incasările și plățile pentru comitetele școlare le efectuează Dnii notari, conform ord. Com. școlar județean No. 2143—1926 publicat în revista „Școala Noastră“ No. 1.—1927 pag. 30.

Unele comitete școlare, în cheltuirea fondurilor, nu țin seamă de bugete, depășind alocațiile bugetare, iar modificările de bugete le cer deodată cu conturile de gestiune. Acest lucru nu se poate aproba. Sumele cheltuite în plus rămân în contul gestionarului

Diurnele și cheltuelile de deplasare pentru participarea la cercurile culturale nu se pot accepta decât în baza chitanțelor vizate de către dnii președinți. (Vezi ordinul No. 263—1927 „Școala Noastră“ No. 4—1927 pag. 127).

Amintesc aceste constatări, în dorința, să se sesizeze cei interesați și în viitor să evite orice abatere în gestiunea fondurilor școlare și să fie întotdeauna la înălțimea datoriei, căci numai astfel vor servi promovarea școlii și învățământului.

D. Mărgineanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mare este religia puterii, dar mai mare este religia iubirii. Mare este religia justiției implacabile, dar mai mare este încă mila care iartă.

CASTELLAR.

Viața publică, departe de a fi ființă și odihnă, este lupta cea mai înverșunată, permanentă, inexorabilă a părții sănătoase a societății contra părții bolnave, contra ignoranței și a indolenței celor mulți, contra exagerărilor deosebitelor partide, contra prepotenței facțioșilor și a oamenilor rabiști și a acelor corupți.

LUIGI PALMA.

Activitate extrașcolară.

Activitatea centrelor culturale în luna Martie.

Ședințele centrelor culturale precum se constată din rapoartele întrate, au fost ținute după cum urmează:

1. *Ariniș*, în 11 și 25 Martie. Dl Gh. Șimon a ținut conferință despre «Avram Iancu și Simion Bărnuțiu» Dra Veturia Șimon «Școala și cartea cum e sprijinită la noi și la alte popoare».

2. *Bădăcin*, conferințe, tot cu a aceeaș dată. Dl Simion Oros a ținut prima conferință despre «Dragoș-Vodă, Negru Vodă și întemeierea Țării Românești». A doua conf. a ținut-o dl Gavril Pop «Limba românească bogățiile și frumsețele ei.»

3. *Buciumi*, a ținut numai o conferință în 18 Martie. Conferința dl Gh. Pop despre «Rolul și însemnătatea religiei în viața popoarelor».

4. *Curitâu*, 2 conferințe în 4 și 18 Martie. Ambele conferințe au fost ținute de dl R. Șipoș «Cuza Vodă și Unirea principatelor și «Despre meserii».

5. *Crasna*, Una conferință în 11 Martie despre «Izlazuri» ținută de dl Gheorghe Ionescu.

6. *Celul-Silvaniei*, 2 conferințe în 18 și 25 Martie dl Paul Miclea a ținut prima conferință despre «Regele Carol și Războiul pentru independență» A doua a fost ținută de Dna E. Dioszeghi, despre «Meseria este plug de aur».

7. *Dindești*, 2 conferințe, în 4 și 18 Martie. Prima a fost ținută de Dna Valeria Șestac despre «Portul, jocul și cântecul românesc, a doua de dl Gh. Bălaș «Cinematograful și foloasele lui culturale».

8. *Gălpâia*, 2 conferințe în și 25 Martie, de Dra Veturia Varga și dl. G. Câmpeanu despre «Portul jocul și cântecul românesc» și «Greșelile vieții».

9. *Halmosd*, 2 conferințe în 11 și 25 Martie cu subiectul

«Unirea» «Regele Carol și războiul pentru independență» ținută de dl Gavril Gălgău și Ioan Pățașiu.

10. *Hodod*, 2 conferințe tot la aceeași dată, cu aceleași subiecte, ținute ambele de dl Simion Budea.

11. *Jibou*, 2 conferințe tot la datele de mai sus cu subiectul «Jocul portul și cântecul românesc» de dna A. Dr. Halász. «Nicolai Bălcescu și lucrarea lui despre «Mihai Viteazul» de dl Dumitru Ilea.

12. *Moftinul-Mic*, 2 conferințe, tot la datele de mai sus cu subiectul «Cinematograful și foloasele lui culturale» de Dra T. Nichita și «Avram Iancu» de dl Ioan Rațiu.

13. *Satu-Mic*, 2 conferințe în 4 și 18 Marite, cu subiectul «Vasile Lucaci», «Școala și cartea cum este sprijinită la noi și la alte popoare» ambele ținute de dl I. Varhanyovschi.

14. *Supurul de jos*, 2 conferințe în 4 și 25 Martie, cu subiectul «Școala și cartea cum e sprijinită la noi și la alte popoare» ținute de dl Patriciu Pop, «Portul, jocul și cântecele românești» de dl Vargha Teodor.

15. *Tășnad*, 2 conferințe în 11 și 25 Martie, cu subiectul «Curățirea trupului și a locuinței», «Anul 1848 Avram Iancu și Șimion Bărnuțiu», ambele ținute de dl Gh. Nichita.

16. *Tihău*, 2 conferințe în 4 și 18 Martie cu subiectul «Portul jocul și cântecele românești» de Dna Ludovica Chira Sabou, «Țara noastră, așezarea ei geografică și frumsețele ei» de Fh. Gălgău.

17. *Vălcăul de jos*, 2 conferințe ținute în 14 și 25 Martie cu subiectul «Iubirea de țară» și «Meseria e plug de aur» ambele ținute de T. Gordan.

18. *Vășad*, 1 conferință ținută 25 Martie cu subiectul «Cinematograful și foloasele lui culturale» de dl Emil Pop.

Activitatea Cercului Cultural „Gh. Coșbuc“, Săuca

Comunele Săuca, Păgaia, Sărvăzăl, Pir și Pirul-Nou aparținătoare cercului cultural „Gh. Coșbuc“ Săuca, au avut în anul școlar 1927—28 zile vesele în cari au putut vedea cu ochii plini de lacrimi de bucurie, că trăiesc liniștiți în România liberă, care e una dintre cele mai frumoase țări de pe pământ.

Membrii corpului didactic s'au adunat în fiecare comună pentru a da locuitorilor sfaturi și a-i îmbărbăta să trăiască adevărată viață națională, muncind cu hărnicie și a fi oameni cinștiți, cum dorește neamul și țara dela fiii săi credincioși.

De fiecare dată dl Ioan Toduțiu președintele cercului a deschis adunarea și a închis-o cu câte o vorbire spusă din inimă și pe înțelesul poporului. Programele s'au executat întotdeauna pe de-a întregul, ba în elanul însuflețirii s'a făcut aproape de fiecare dată mai mult decât s'a anunțat în program, dovadă, că membrii cercului muncesc cu drag pentru ridicarea poporului pe terenul cultural.

Prima ședință culturală a fost în comuna Săuca în 18 Dec. cu care ocaziune iubitul preot Alimpiu Filip, care a venit din depărtare pe un timp friguros de iarnă din comuna Pir, înlocuindu-l pe simpaticul preot local și deputat Dr. Aurel Ghilea, care era dus la București la ședințele Camerei, după sf. Liturghie a ținut o predică frumoasă, plină de sfaturi creștinești, amintind poporului credincios adunarea cercului cultural și îndemnându-l să participe la ea în număr cât mai mare, căci este un prilej de primenire sufletească.

Cu acest prilej a amintit de robia amară și subjugarea românilor de dușmanii lor de moarte, cum poporul nostru pe acelea timpuri de tristă amintire nu și-a putut manifesta sentimentul izvorit din inimă față de limba și neamul românesc.

Azi, când suntem liberi în România Mare, avem datoria sfântă să muncim cu toții pentru ridicarea morală, culturală și materială a poporului nostru.

Lecția practică a fost: „Seria numerilor propuși la cl. I.“ cu cl. II, ținută de inv. local I. Toduțiu. Conferința intimă: „Metodica Aritmeticei cu privire la predarea numerilor în școala

primară de Leontin Farc înv. Păgaia. Ambele au fost foarte bine succese. După conferință au urmat producții cu școlarii.

După masă dl I. Toduțiu a vorbit despre „Tudor Vladimirescu“. A vorbit apoi dl Iuliu Achim înv. despre „Fanarioti“ iar dl Gheorghe Oprea înv. Pir despre „Originea poporului român“. Aceste vorbiri au stârnit mare însuflețire în popor și s'a depărtat foarte mulțumit de cele auzite în această adunare culturală.

A doua ședință culturală a fost în comuna Păgaia în ziua de 19 Februarie. Și aici corpul didactic a luat parte în corpore la serviciul divin, la sfârșitul căruia dl Preot din Boian, Ioan Lobonțiu a ținut o predică frumoasă poporului, amintind în termeni călduroși uriașa muncă ce o depun învățătorii noștri pe altarul culturii române

La această ședință culturală au participat ca oaspeți din comuna Boian dnii: Ioan Lobonțiu paroh-protopop on., Al. Boticaș dir. înv., Florica Pereșeanu înv. și Vasile Săvinescu înv. în comuna Reghea.

După serviciul divin dl înv. local Leontin Farc a ținut o lecție practică despre „Frațiunile zecimale“ cu cl. III-IV succasă. Conferința poporală a ținut-o dr Ioan Toduțiu despre „Dragoș Vodă. Această vorbire a fost ascultată de popor cu viu interes și a fost felicitat de membrii corpului didactic.

Conf. intimă a ținut-o dl Vasile Modoc înv. în Sărvăzăl despre „Metodica Aritmeticei în școalele primare“, bine succasă. Mai vorbește dl Ioan Lobonțiu paroh despre „Chemarea sfântă a învățătorilor ca crescători și luminători ai poporului“. A fost frenetic aplaudat de public.

La orele 4 p. m. dl Ioan Toduțiu președ. prin o vorbire potrivită încheie ședința mulțumind oaspeților pentru interesul manifestat față de învățământ.

A treia ședință culturală s'a ținut în comuna Sărvăzăl în 18 Martie 1928. /

Lecția practică a ținut-o dl Vasile Modoc înv. local despre „Calcularea dobânzii“ cu cl. V, cu succes bun. — Conf. intimă: „Predarea Aritmeticei în școalele primare“ de L. Farc, Păgaia.

Conf. poporală a ținut-o Dl Gheorghe Oprea înv. în Pir în locul Dlui Iuliu Achim, care a fost transferat dela Pirul-nou, la școala primară de stat în comuna: „Urmașii lui Iancu“ — despre: „Războiul pentru întregirea neamului“ foarte bine succasă.

Poporul român din comuna Sărvăzăl, care a participat la

adunare în număr considerabil, a ascultat cu viu interes aceasta conferință, dând dovadă, ca e dornic de cultura română.

A patra ședință culturală s'a ținut în comuna Pir, în 29 Aprilie 1928. Din locuitorii acestei comune, numai a patra parte sunt români, dintre cari numai bătrânii și copiii de școală vorbesc bine românește.

Corpul didactic a participat la Sf. Liturghie în bisericuța de lemn edificată pe o movilă în capătul comunei.

Di preot local Alimpiu Filip după Sf. Liturghie a ținut o predică frumoasă plină de învățături despre: „Iubirea lui D-zeu și deapropelui nostru“ După binecuvântarea credincioșilor a anunțat poporoniilor, că cercul cultural își ține adunarea în comuna Pir și i-a rugat să participe cât de mulți la adunare.

La ședință au participat ca oaspeți: O. D. Alimpiu Filip preot local, Dl Cornel Georgea notar comunal și Ludovic Șolteschi secretar com. Popor prezent în număr considerabil.

Lección practică a ținut-o Dl Gh. Oprea inv. local despre „Felurile triunghiurilor“, cu cl. III—IV bine succasă. A urmat decl. de poezii și cântări patriotice din partea elevilor.

Conf. intimă: „Metodica Geometriei în școala primară“ de Dl Vasile Modoc inv. în Sărvăzăl. succasă.

La ora 1. Corpul didactic a fost invitat la prânz la parohie de Dl preot local Alimpiu Filip și Dl inv. Gh. Oprea Dl preot a accentuat, că are dragoste și respect față de luminătorii poporului.

După masă Conf. pop.: „Dinastia română, Regele Mihai I, Regența“ de Dl Ioan Toduțiu președ. La sfârșitul conf. corul elevilor dimpreună cu publicul au intonat „Imnul Rogal“.

Altă conf. pop. a ținut Dl Cornel Georgea notar despre „Alipirea Basarabia de Patria-Mamă“ adresându-se la sfârșitul conf. către mame, zicându-le: „Mamelor bune! Creșteți-vă odraslele voastre, micii copilași românește, căci viitorul țării e depus în mâinile lor. Creșteți-vă copiii românește ca să vadă dușmanii poporului nostru că suntem dornici de progres și cultură. Să ne purtăm și să muncim așa, ca să fim respectați și de cei cari ne-au urît pe noi“.

A cincia ședință culturală s'a ținut în Pirul-Nou la 20 Mai 1928. Și aici corpul didactic s'a arătat la culmea chemării sale. Ne fiind biserică în sat, la ora 10 s'a ținut lecția practică de me-

morizare cu el. II. poezia: „Vino, primăvara“ de Dl. învăț. local Gavril Iuhas, bine succasă.

După lecția practică a urmat decl. de poezii și cântări naționale în partea elevilor.

Prânzul l-a dat în onoarea corpului didactic Dl. Mateiu Murvai, mare proprietar în Pirul-Nou.

După masă conf. intimă: „Metodica Geometriei în școala primară“ de V. Modoc învăț. în Sărvăzăl.

Conf. pop.: „Anul 1848, Simion Bărnuțiu și Avram Iancu de L. Fare învăț. în Păgaia. Adunarea din 3—15 Mai 1848 depe Câmpul Libertății — Blaj.“ de Gh. Oprea învăț. în Pir.

Altă conf. pop.: „Cultivarea sentimentului religios-moral“ de O. D. Alimpiu Filip preot în Pir. Conferențiarul a fost frenetic aplaudat de public.

Fiind acest sătuț românesc foarte mic, la ședință au venit oameni și din jur, deoarece scara a avut loc și o petrecere populară în șura D-lui Mateiu Murvai.

La ora 5 d. m. Președintele cercului Dl. Ioan Toduțiu mulțumește corpului didactic pentru munca desfășurată în acest an școl. pe terenul cultural precum și poporului asistent pentru viul interes, manifestat față de îmbrățișarea culturii românești. Să ne iubim: țara, limba, legea și neamul românesc! Să creștem poporul în spirit patriotic. Să muncim și să cruțăm și să fim oameni cinstiti. Să muncim cu toții pentru fericirea neamului românesc și mărirea Patriei române. — Inchide ședința

Munca desfășurată de membrii acestui cerc cultural, felul cum s'a vorbit poporului și producțiile școlare au făcut pe sătuni să se convingă pe deplin despre foloasele ce aduce școala neamului, — apropiindu-se mai mult de ea.

Rip.

Serbări școlare.

1. Inchiderea de an școlar la școala primară de Stat din Zălau s'a ținut la 29 Iunie a. c. în prezența unui public foarte numărös dintre cari înregistrăm pe Dl Ioan Mango revizor școlar, N. N. Sigmireariu preș. comit. școlar, V. Cloaje primar, Zlătescu administr. financ., D. Mărgineanu, A. Pop s. revizor școlar, mai mulți profesori și profesoare etc.

Serbarea a avut un aspect de tot sărbătoreasc premărgându-i participarea la serviciul divin apoi vizitarea expoziției de lucruri manuale fem. cu peste 100 lucrări confecționate de 60 eleve din cursul primar inferior sub conducerea Dnei V. Oros Luca care expoziție după cum se exprimau unele doamne competente era la fel cu expozițiile școlilor sec. de fete.

Serbarea decurge în curtea școlii și se începe cu intonarea Imnului național sub cond. Dlui T. Vitez inv.

În cuvânt de deschidere și darea de seamă a directorului dl I. Gozman descrie activitatea intra- și extrașcolară a corpului didactic și a comit. școl. situația elevilor precum și întreaga cronică școlară. Urmează mai multe coruri și recitări toate succese, apoi directorul pe lângă o cuvântare potrivită distribue între elevii merituoși premiile de cărți procurate de comitetul școlar și jucăriile donate de «Crucea Roșie». În fine mulțumește asistența și sprijinul publicului, a comitetului și autorităților, corul mai intonează «Imnul școlar» și publicul se departă iar elevii cu diriginții claselor se retrag în sale pentru a li se comunica situația de finea anului școlar.

2. Inchiderea de an școlar la școala de ucenici din Zălau s'a ținut la 1 Iulie a. c. în prezența membrilor Comitetului școlar a reprezentanților corporațiunii industr. comerc. și a mai multor patroni.

Serbării i-a premers vizitarea expoziției de deseme speciale după branșe bine succese și al lucrurilor manuale confecționate de 40 elevi ucenici. Ar fi de dorit ca în viitor măiestrii instructori și președinții corporațiunilor să atragă atenția patronilor a da posibilitate ucenicilor pentru confecționarea lucrurilor manuale în măsură și mai mare.

Serbarea s'a început cu intonarea «Imnului Național» urmându-i darea de seamă a Directorului în care accentuează

activitatea corpului didactic, a Comitetului școlar și situația elevilor.

Mai urmează câteva declamări și se distribuiesc între elevii merituozii 10 cărți donate de Camera de Comerț din Cluj și suma de 4200 Lei donați de

Corporațiunea Industrială din Zălau	2000 Lei
Orașul Zălau	500 Lei
Camera de Comerț Cluj	600 Lei
Casa de Păstrare și Banca de Cred. Zălau	300 Lei
Banca Ind. și Economică Zălau	200 Lei
Banca Comerc. Cluj Fil. Zălau	100 Lei
Societatea iobotarilor	500 Lei
<hr/>	
Total 4200 Lei	

După distribuirea premiilor ia cuvânt președintele Corp. meseriașilor mulțumind corpului didactic munca depusă în decursul acestui an școlar, dă indemnuri bune ucenicilor de a urma sfaturile învățătorilor a patronilor etc.

DI. Primar, președintele Com. școlar asemenea mulțumește activitatea corpului didactic în deosebi a directorului I. Gozman le urează tuturor tărie și sănătate iar ucenicilor și patronilor le leagă de suflet a răsplăti în viitor jertfele aduse de susținătorii școlii cu expoziții și mai impunătoare, pentru că la caz contrar în loc de progres se va constata degenerarea și indiferentism.

Directorul mulțumind oratorilor pentru cuvintele de recunoștință și incurajătoare la urează mulți ani și declară anul școlar și serbarea încheiată.

Rip.

Chestiunea educației este pentru societatea de azi o chestiune de viață și de moarte, o chestiune de care atârână viitorul.

LABOULAYE.

Ș T I R I

— **Prefect nou.** Cu decretul No. 6800 dl Dr. Emil Lobotiu este numit prefect al jud. Sălaj în locul dlui Dr. Ioan Ossian demisionat. Noul prefect a preluat serviciul și și-a început activitatea.

— **Examenul de capacitate** la școala normală de învățători din Zălau s'a ținut din 10—15 Iunie a. c. cu 20 normaliști absolvenți ai școlii și 6 inv. ajut., total 26, dintre cari la practică au căzut 2, iar la convorbirile pedagogice și științifice 3. Au trecut examenul 17 normaliști și 4 inv. aj. Mediile variază între 7.88 și 7.01. Salutăm călduros pe noii colegi și le dorim noroc și spor la munca ce-i așteaptă.

— **Școala de arte și meserii din Cehul-Silv.** Când am văzut-o întâia oră acum 4 ani, îndată după înființarea, era abia în formațiune, se lupta din răspuțeri cu greutățile mari ale începutului. Lipsită de sprijin moral și material, nu avea maiștri și abia 32 elevi, recrutați cu greu și un singur atelier, de ferărie, încolo nădejdi. În cursul timpului greutățile au fost învinse și astăzi se prezintă ca o instituție viroasă, plină de viață și bine condusă, mulțumită harnicului ei director, dl Vasiliu, care a trebuit să muncească mult până când a putut-o aduce în situația de azi, când are peste 80

elevi și ateliere bine organizate pentru croitorie, tâmplărie, rotărie, pantofărie, lăcătușorie și ferărie, toate conduse de maiștri specialiști. Îți face o plăcere să vezi 80 elevi în muncă ca într'un furnicar.

Această școală are menirea să facă mari servicii județului nostru pe terenul industrial și eu am toată nădejdea, că va corespunde menirii sale dacă vom sprijini-o după cuviință cu toții, dar mai cu seamă noi, învățătorii. Să o facem cunoscută populației dela sate în cercuri cât mai largi, să spunem vorbe bune despre ea și să-o alimentăm cu elevi dela noi, fiindcă numai aceștia putem spera să se așeze aici. Vom arăta sătenilor, că nu numai cu cartea ne putem feriți, ci adeseori mult mai bine cu o meserie bună.

Școala de arte și meserii din Cehul-Silvaniei este o adevărată binefacere pentru județul nostru. *Mg.*

— **Serbarea zilei de 10 Mai.** Pentru ziua de 10 Mai c. învățătorii din comunele Jac, Creaca, Brebi, Brusturi, Romita, Chichișa și Moigrad au aranjat o serbare, care s'a ținut în pădurea comunală din Jac. La serviciul divin care s'a făcut la fața locului au dat răspunsurile liturgice elevii dela școala primară din Jac. S'au ținut apoi trei conferințe oca-

zionale de către dñii Valentin Ghinea, Ilie Ariciu și Ștefan Varga. La urmă s'au executat coruri pe una și pe două voci declamări, dialoguri, etc. Este de remarcat publicul numeros care a luat parte, compus mai ales din țărani și țărance. În unele sate n'a mai rămas nimeni acasă, locuitorii voind cu bucurie să participe la serbare. Ca oaspeți amintim pe dsoara Veturia Varga înv. în Gălpăia, dl păr. Vasile Farcaș proot, Victor Farcaș și C. Ducea notar. Toți aceștia au dat mână de ajutor învățătorilor. *G. H.*

— **Concurs cu premii p. scrierea unei cărți de cetire pentru adulți.** Pentru alcătuirea unui manual pentru școala de adulți se va ține la Casa Școalelor și a Culturii Poporului concurs în următoarele condițiuni:

1. Manuscrisele se vor preda Casei școalelor până la data de 15 Decembrie a. c.

2. Cercetarea și aprobarea manuscriselor se va face de Consiliul Permanent al Ministerului prin delegații săi.

3. Se instituie trei premii și anume: a) Premiul I. 60.000 lei, b) premiul II. 40.000 lei, c) premiul III. 20.000 lei.

4. Lucrările premiate rămân proprietatea Casei Școalelor și a Culturii Poporului timp de 5 ani, care va imprima pe a sa cheltuială lucrarea care a obținut premiul I, rezervându-și dreptul de a introduce modificările ce le va crede necesare și de a utiliza material din lucrările ce au obținut premiul II. și III.

5. Corecturile tipografice se vor face de autor, sub supravegherea unui membru din Comisia care a cercetat cărțile.

6. Nici un funcționar sau organ administrativ, de inspecție sau de control din Ministerul Instrucțiunii nu poate lua parte la acest concurs.

7. Orice alte referințe asupra conținutului lucrării și felului ei de alcătuire se pot vedea la Casa Școalelor sau se trimit în scris la cerere.

— **Congresul învățătorilor.** În zilele de 8, 9, 10 Iulie a. c. se va ține la Galați congresul și adunarea generală a Asociației generale a învățătorilor din România, cu următoarea ordine de zi:

La congres: 1. Salarizarea învățătorilor, raportori dñii Gr. Angelescu și I. Dobrian.

2. Intreținerea materială a școalelor primare, raportori dñii N. Bratosin și P. Puchianu.

3. Propuneri de modificare a legii învățământului primar, raportori dñii L. Mrejeriu și M. Vasiliu.

La adunarea generală:

1. Modificarea statutelor.

2. Bilanțul pe 1927 și bugetul pe 1928.

3. Creieria fondului pentru căminul și sanatoriile Asociației generale.

4. Alegerea comitetului central și a conzozilor.

Toate memoriile și propunerile se vor trimite până la 25 Iunie la sediul Asociației (V. Păunescu șos. Pantelimon 24 București), cotele convenite pe adresa casierului general, V. Dumitrescu (str. Mătăsari

No. 5 București), iar cererile de găzduire dlui P. Puchianu președintele Asociației de Covurlui, strada Romană No. 58 Galați.

— **Atelier pentru confecționare de rechizite și instrumente școlare.**

Di Nicolae Căpraru, dirigintele școlii noastre din Horoat-Petenia, a înființat un atelier școlar, în care pe lângă instruirea elevilor în lucrul manual, se confecționează la comandă mașini de socotit, echere, șuruburi, teighele, etc. din lemn fiert cu prețuri reduse. Este de dorit să-i dăm tot concursul, ca acest atelier să se desvolte și cu timpul să poată prevedea școlilele cu întreg materialul didactic, ca să nu fim siliți a recurge cu toate lipsurile noastre la streini, cari ne cer prețuri exagerate. Să sprijinim ce este al nostru și să profităm de avantajile ce ni-se ofer.

— **Profesiuni incompatibile.** Ministrul instrucțiunii face cunoscut membrilor corpului didactic de orice grad, din învățământul particular, că le este interzis să exercite afaceri de comerț și orice profesii incompatibile cu demnitatea de profesor sau cu îndatoririle funcțiunii lor.

— **Sanatoriul.** Casa Corpului Didactic aduce la cunoștință membrilor săi, că și în vara acestui an are sanatoriul la TeKirghiol. Doritorii de a ocupa locuri în sanatoriul vor adresa cereri însoțite de certificate medicale cât mai urgent către Direcțiunea Casci, București, B-dul Elisabeta No. 32.

— **Construirea de case în Anglia.** O statistică întocmită de ministerul muncii din Londra arată, că din anul 1923 s'au construit 600.000 case, cari au trecut în posesiunea unor cetățeni din pătura mijlocie și din clasa muncitorească.

Casele mari nu sunt trecute în statistică.

Dela sfârșitul războiului s'au construit 1.000.000 de case. Cheltuielile construcțiilor s'au acoperit în cea mai mare parte de societățile engleze de construcții.

În anul 1926 aceste societăți au acordat avansuri de 52 milioane lire sterline, cari se amortizează prin plata chiriiilor. După 20 de ani casele trec în plină proprietate chiriașilor.

Și la noi ?

— **Transferări.** On. Minister cu ord. No. 67241—1928. a aprobat următoarele transferări pe data de 1 Septembrie 1928: Irina Roșian din Unguraș la Andrid p. II; Valentin Ghinea din Brusturi la Gălpăia p. I; Petru Tartăia din Stremți la Mănău p. I; Aurel Pop din Ciocăia la Tarcea p. I și Chiș Eleonora din Nojorid-Bihor la Vășad p. III.

— **Banca Învățătorilor.** În unul din numerele trecuți ai revistei am amintit, că „Banca Învățătorilor” din Cluj a emis nou prospect pentru urcarea capitalului social dela 1 mil. la 2¹/₂ mil. și am făcut apel, ca și membrii Corpului didactic din județul nostru să subscrie cât mai multe acții, ca să-și poată vedea împlinită dorința de a se deschide o

filială în Sălaj. De atunci chestiunea s'a discutat în toate adunările subsecțiilor, dar rezultatul nu-l cunoaștem în întregime, deoarece la Revizorat s'au primit numai coalele de subscriere din plășile Boeșa cu 30 acții dela 11 inv., Tășnad cu 22 acții dela 9 inv. și Supurul de jos cu 13 acții dela 3 inv. Chiar și dacă s'ar fi mai trimis subscrieri de acții deadreptul băncii, totuși rezultatul este prea neînsemnat dela 488 inv. câți avem și este o dovadă mult grăitoare despre nepăsarea manifestată de către *învățători* față de o *instituție învățătorească*. Credem, că nu este târziu și se mai pot face subscrieri de acții, ca să nu planeze asupra noastră învinuirea indiferentismului și față de interesele proprii. Noi sfătuim și indemnăm pe toată lumea să subscrie cât mai multe acții și rugăm pe domniile președinți să înainteze fără întârziere Revizoratului școlar rezultatele subscrierilor.

Mg.

— Spre perfecționare.

Doi învățători din generația tânără, dnii *Vasile Robu* din Someș-Uileac și *Valeriu Osian* din Șoimuș în dorința de a-și întregi și perfecționa cunoștințele au plecat la cursurile de vară dela universitatea din Dijon (Franța).

Felicităm pe acești membri vrednici ai Corpului didactic pentru frumoasa lor intențiune și le dorim noroc și succes în avântul lor.

— **Orele de birou** la Revizoratul școlar se țin dela 8—1 și 3—5 cu excepția Duminecilor și Sărbătorilor legale. Particularii se primosc numai între orele 11—1. În interesul serviciului se cere respectarea orelor de birou, liniște vizite scurte și abținere dela fumat. Se atrage atențiunea Dilor învățători, că numai în chestiuni importante și urgente să se prezinte personal în birou.

— **Concurs.** Pentru biroul Revizoratului școlar al județului Sălaj se caută un funcționar stabil (bărbat ori femeie), care vorbește perfect românește, are cel puțin 4 cl. medii și scrisoare bună. Va primi salar de învățător ajutor 2848 lei. Cei ce doresc să ocupe postul își vor înainta imediat cererile provăzute cu certificatul școlar și de bună purtare și extras de naștere.

— **Posturi noi.** Revizoratul școlar a propus pentru sistemizare următoarele posturi noi: *I. La școlile primare rurale din comunele:* Asuașul de jos p. II, Babța p. II, Băița p. III, Boian-Plesca p. II, Bogdana-Huta p. I, Brebi p. II, Camăr p. VI, Cățulul p. III, Chegea p. II, Chilioara p. II, Ciocmani p. II, Criștelec p. II, Foeni p. I, Gălgău

p. III, Ghirolt p. II, Halmošd p. III, Horoat-Petenia p. III, Hotoan p. II, Hurez p. II, Ilișiuța p. II, Lompîr p. III, Marin p. II, Mănuș p. II, Pereceiu p. VI, Racîș p. II, Recea-Mouă p. I, Săcășeni p. II, Târciu p. III, Tășnad p. V, Urmașii lui Dr. V. Luca-ciu p. I, și Valea Târnei p. I.

II. La școlile de copii mici rurale din Curtuiuseni p. I, Foeni p. I, Jibou p. I, Pet-

rești p. I, Tarcea p. I, Tiream p. I, Valea lui Mihai p. I—II.

Sistemizarea este în funcție de aprobarea On. Minister. Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi, își vor înainta cererile conform instrucțiunilor date la posturile vacante. Pe lângă unul din posturile noi, se va mai cere unul sau două din posturile vacante, în ordinea de preferință.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Viitorul unui copil este totdeauna opera mamei sale.

NAPOLEON.

În visurile mele înflorite se arată viitorul României. Suntem milioane de români. Ce ne lipsește ca să ajungem un neam tare? Unirea, numai unirea!

C. NEGRI.

Cele mai bogate țări nu sunt acele în cari a fost natura mai bună, ci acele cari au avut oameni mai muncitori.

BUCKLE.

Cum pot da sfaturi pentru binele obștei oamenii cari sunt jertfa propriilor pasiuni?

SCHILLER.

PARTEA OFICIALĂ

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autoritaților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autoritaților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștientios, în cel mai scurt timp.

Revizóratul școlar al județului Sălaj.

No. 1134—1928.

Cultivarea păcii între săteni

Aducându-ni-se la cunoștință din partea autoritaților în drept, că unii dintre membrii corpului didactic agită populația satelor pe tema diferitelor chestiuni de ordin religios, administrativ, reformă agrară, etc. prin ce contribuie direct la tulburarea oamenilor, invităm pe toți învățătorii să se abțină de la astfel de acțiuni păgubitoare și primejdioase, deoarece menirea învățătorului este cultivarea păcii și a bunei înțelegeri în interesul cărora este dator să delătore tot ce le-ar putea periclița. Însăși legea înv. primar conține aspre măsuri contra celor vinovați cari pot avea cele mai triste urmări pe viața întreagă.

Zălau, la 5 Iunie 1928.

No. 1558—1928.

Sfătuirea țăranilor să nu iscălească polițe în alb

On. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 39735 din 3 Aprilie 1928 ne comunică următoarele :

»Ministerul Justiției ne face cunoscut, că dl Inspector Judecătoresc din Circ. Curții de Apel Chișinău i-a adus la cunoștință, că în județul Cetatea-Albă ca și în alte părți, se primesc des plângeri la parchete din partea sătenilor cărora li-se iau cambii în alb de către comercianți evrei în special, cambii cari se completează cu sume mari, sau după ce li-se

achită o parte din creanță fără a se da chitanțe liberatorii se reclamă din nou întreaga creanță.

Cum împrumutările pe cambii se practică pe o scară în-tinsă, Vă rugăm, ca pentru remedierea acestei stări de lucruri, să aduceți la cunoștință personalului de control din aceea regiune, ca să sfătuiască pe învățători să dea sfaturi sâtenilor să nu semneze polițe în alb către speculanți.“

Zălau, la 23 Mai 1928.

No. 1748—1928.

Recomandarea lucrării „Patrie și Neam“

Asociația literară »Cultul Patriei« a scos de sub tipar o lucrare intitulată »Patria și Neam« și care cuprinde doctrina patriotismului.

Ministerul apreciind importanța acestei lucrări v'o aduce la cunoștință, cu indicația s'o recomandați tuturor școlilor și tuturor comitetelor școlare.

Zălau, la 23 Mai 1928.

No. 1798—1928.

Localul de păstrare a arhivei școlare

În baza ordinului Ministerului Direcțiunea Generală a Învățământului primar No. 49259—1928, arhiva școlară nu va putea fi în păstrarea parohului ci necondiționat în localul școlii.

Zălau, la 23 Mai 1928.

No. 1952—1928.

Curs de apicultură (stupărit)

On. Minister al Agriculturii și Domeniilor Direcțiunea Îndrumărilor Agricole va ține și în anul acesta curs de apicultură (stupărit) la școala de pomicultură din Bocicoiul-Mare, jud. Maramureș (gara Bocicău) în zilele de 1-7 Iulie inclusiv.

Auditorii primesc locuință și masă în localul școlii. Pentru organizarea popotei Ministerul dă un ajutor zilnic de 30 Lei pentru fiecare cursist.

Înscrierile până la data de 15 Iunie a. c. la școală sau Ministerul Agriculturii și Domeniilor Direcțiunea Îndrumărilor Agricole. — Șeful regiunii, ss Gh. Corodanu.

Zălau, la 12 Aprilie 1928.

No. 1958—1928.

Recomandarea broșurilor „Astrei”

Comunicăm mai jos în copie adresa Asociațiunii »Astra« punând în vedere tuturilor direcțiunilor școlare să facă comanda pentru un număr cât mai mare din aceste broșuri, fiind cele mai eftine și mai potrivite croșuri de popularizare.

Până la 1 Iulie a. c. ne va raporta fiecare direcțiune numărul broșurilor comandate.

»No. 3. Biblioteca poporală a »Astrei«. Domnului Revisor școlar Zălau. — Asociațiunea »Astra« a hotărît, pentru anul 1928 o nouă întocmire cu privire la cuprins a Bibliotecii sale populare și un nou fel de răspândire a broșurilor cuprinse în aceasta. Broșurile acestea, tinzând la culturaiizarea în cât mai multe direcțiuni a masselor și a tinerimii, apar anul acesta în două serii, una primăvara, alta în ultimele luni ale anului. Călindarul pentru popor al »Astrei« va apărea la toamnă. S'a hotărît totodată ca broșurile să nu se mai dea gratuit, parte pentru motive de ordin educativ ca să deprindem poporul la jertfe — adevărat că foarte mici — și pentru cultivarea sa prin lectură extrașcolară și să-l desvățăm de-a crede, că societatea e obligată veșnic la pomană pe terenul acesta, — parte pentru a încasa cel puțin ceva din cheltuelile avute cu tipărirea, dându-se astfel posibilitatea de-a mări numărul broșurilor dcntr'un an și de-a le îmbunătăți din punct de vedere tehnic.

Dealtminteri prețul lor — dela 2 la 6 Lei exemplarul — e atât de minimal încât nimeni nu ar putea motiva neputința de-a le cumpăra.

S'a hotărît totodată, ca instituțiile sau persoanele convingse de necesitatea răspândirii broșurilor din Biblioteca poporală a »Astrei« să beneficieze și de un rabat de 25% pentru numărul dela 10 exemplare în sus din aceeaș broșură. Renunșându-se la rabat, în prețul lui se pot da broșuri în plus. — Alăturăm câte un exemplar din broșurile apărute.

Seria de primăvară a broșurilor din anul 1928 cuprinde următoarele :

No. 153 (1) Răsboiul pentru întregirea neamului românesc, (1916—1919). Povestiri de V. Lazăr. Prețul 6 Lei.

- No. 154 (2) Cultivați legumi în grădinile voastre! Sfaturi date de Victor Lazăr. Prețul 2 Lei.
- No. 155 (3) Poezii bănățenești, de Victor Vlad Delamarina. Prețul 3 Lei.
- No. 156 (4) I. Războiul româno-ruso-turc din 1877—1878. — Curcanul, sau Cum e românul la războiu. Povestire din 1877—1878 de Nicolae Gane. — III. Câteva poezii despre războiul din 1877—1878. — Prețul 4 Lei.
- No. 157 (5) Ingrijirea copilului mic până după înfărcare. Sfaturi pentru mame. Prețul 3 Lei.
- No. 158 (6) Cârliani, sau doi țărani și cinci câțlani. Piesă în 1 act de Const. Negruzzi. Cu lămuriri asupra felului cum trebuie să se joace, date de dl Nicolae Băilă, dir. artistic al »Astrei«. Prețul 3 Lei.
- No. 159 (7) Copii cu renume. Biografii povestite tinerimii noastre de Victor Lazăr. Prețul 4 Lei.
- No. 160 (8) Biografia părintelui Vasile Lucaciu, povestită pentru popor de Alexandru Ciura. (Manuscrisul trimis de secțiile »Astrei« din Cluj.) Prețul 5 Lei.
- No. 161 (9) Bucătăria gospodinei dela sate. Sfaturi și rețete de mâncări, date de Ana V. Lazăr. Prețul 4 Lei.

Ne permitem a Vă atrage atenția asupra numerelor . . . potrivite cu pregătirea sufletească a persoanelor, asupra cărora sunteți chemați să lucrați culturalicește. Dar și celelalte broșuri le credem potrivite pentru a fi răspândite de Dv. prin aceste persoane la altele: părinți, frați, surori prieteni. — Vă rugăm a aduce la cunoștință dlor învățători și învățătoare circularul acesta prin revista școlară oficială înainte de încheierea anului școlar, pentruca broșurile să poată fi eventual date ca premii. Rabatul convenit Revizoratuului poate fi utilizat pentru biblioteca județeană a învățătorilor, când aceștia comandă direct pentru biblioteca școlii.

Comenzile se fac pe adresa: Biblioteca populară a Asociațiunii »Astra« Sibiu Str. Șaguna 6.

Sibiu, la 1-Mai 1928. Dr. Octavian Rusu, v. președintele Asociațiunii, Victor Lazăr, profesor pensionar, însărcinat pe 1928 cu întocmirea bibliotecii populare a Asociațiunii«.

Broșurile se așează în bibliotecă.

Zălau, la 30 Mai 1928.

No. 1980—1928.

Dimisionare

Ministerul Instrucțiunii cu ordinul No. 51437—1928 conform dispozițiilor art. 137 din legea inv. primar și art. 260 din regulamentul de aplicare al acestei legi, consideră demisionat din învățământ pe ziua de 15 Aprilie 1928. pe dl Ioan Olar inv. la școala din Mal, jud. Sălaj, deoarece a absentat dela post mai mult ca 30 zile, nemotivat.

Zălau, la 19 Mai 1928.

No. 1992—1928.

Cursuri la Geneva asupra Societății Națiunilor

În conformitate cu ordinul On. Minister No. 44190—1928 comunicăm pentru știre, că între 20 August—1 Septembrie a. c. se vor ține la Geneva o serie de prelegeri și cursuri asupra Societății Națiunilor și dezvoltării cooperățiunii internaționale în genere, destinat cu deosebire persoanelor aparținând învățământului atât primar cât și secundar.

Zălau, la 19 Mai 1928.

No. 2038—1928.

Pedepse

On. Inspectorat școlar cu ord. No. 4232—1922 a aplicat următoarele pedepse:

Învățătorilor: Ambroziu Pop din Drighiu, Ioan Păcașiu din Plopiș și Ioan Lazar din Subcetate avertisment public, pentru că la inspecțiile din luna Martie a. c. au fost notați slab.

Învățătorilor: Ștefan Hager din Ghilvaci, Gheorghe Dărsidan din Căpleni, Salustia Mezei din Tiream, Eliza Kind din Sânmiclăuș, Ioan Heletea, Terezia Ghițiu din Căuaș, Dumitru Vlasie din Cosniciul de sus, Iacob Luca din Cerișa, Nicolae Mărcuș din Crasna și Dumitru Joldea din Huseni observațiuni și reținerea salariului pe 1 zi, pentru că au lipsit nemotivat de la lucrările cercului cultural. Inv. Ioan Scneff dela școala rom. cat. din Adoni observațiuni pentru neglijarea matricoei școl.

Învățătorilor Iosif Mureșan din Sălacea pentru că n'a înaintat procesele verbale de inspecție și Ioan Maghiar din Sănlău pentru că n'a înaintat procesele verbale de lucrările cercului cultural.

Zălau, la 9 Iunie 1928.

No. 2040—1928.

Recomandarea lucrării Prof. Dr. Speranția

În conformitate cu ordinul Ministerului Dir. Gen. a inv. part. No. 23860—1928 și cu avizul On. Consiliu Permanent No. 215 din 10 Februarie a. c. avem onoare a vă ruga să binevoiți a recomanda corpului didactic dela școalele primare cu limba de predare maghiară, din județul Dv. ca lucrare de consultat cartea dlui profesor Eugen Speranția: »Kis értekezés a gyermek életének lelki kölcsönösségeiről« (Mic tratat despre corelațiunile psihice în viața copilului) traducere în limba maghiară, editată de tipografia Béres, Oradea și de biblioteca pedagogică a Casei Școalelor.

Zălau, la 23 Mai 1928.

No. 2106—1928.

Modificarea Legii Contabilității Publice

Comunicăm în copie spre știre și conformare ordinul No. 61881—1928 al Direcțiunii Generale a Contabilității Ministerului Instrucțiunii :

»Prin decretul No. 951 din 3 Aprilie 1928, publicat în Monitorul Oficial No. 82 din 10 Aprilie a. c. aliniatul ultim al art. 6 din legea asupra Contabilității Publice s'a modificat în felul următor :

»La stabilirea debitelor, fracțiunilor mai mici de 1 Leu se vor întregi în folosul administrațiilor, la lichidarea cheltuelilor aceleași fracțiuni se vor neglija deasemenea în folosul administrațiilor«.

Motivat de adresa No. 126.016 a Ministerului de Finanțe prin care ne cere să punem în aplicare această lege, avem onoare a Vă face cunoscut următoarele instrucțiuni, pe cari le veți observa în lucrările de ordonanțare ale instituției ce conduceți :

În state și acte de plată precum și în orice scripte de stat nu vor mai apărea »bani« cu începere dela 1 Iunie 1928.

Retribuțiunile vor fi făcute în stat numai în Lei, neglijându-se fracțiunile în profitul statului; se vor întrebuița numai sumele cuprinse sub coloanele »Lei« din tablourile si-noptice de salarizare.

Deasemeni la cheltuelile de deplasare, la conturile de materiale precum și orice alte cheltueli cari urmează să fie plătite de către stat, se vor reduce în profitul acestuia fracțiunile cari eventual ar rezulta. La aplicarea impozitului de 4% în cazul când comportă fracțiuni de Lei, se vor trece în state sumele întregi rezultate după ce s'au întregit în plus la Lei, în profitul Statului. p. Ministru, ss Const. Kirițescu. Director General al Contabilității și Controlului Financiar, ss I. Banciu«.

Zălau, la 1 Iunie 1928.

No. 2134—1928.

Revista „Sfetnicul Mamelor“

Apărând revista »Sfetnicul Mamelor«, revistă pentru popularizarea științei și educației, Ministerul v'o recomandă spre a o aduce la cunoștință grădiniilor de copii.

Redacția și administrația acestei reviste este în strada Poetul Cerna No. 1 (fostă Heliade), Aucurești.

Zălau, la 14 Iunie 1928.

No. 2181—1928.

*Concursul membrilor corpului didactic la serbarea
„Zilei Eroilor“*

Comunicăm spre conformare în viitor ordinul On. Insp. școlar No. 5602—1928.

»Domnule Revizor, Ministerul Instrucțiunii Direcțiunea Generală a învățământului primar cu ordinul No. 62336—1928 din 18 Mai, înregistrat la Inspectoratul școlar sub No. 5602 din 22 Mai a. c. ne face cunoscut, că în urma intervențiunei comitetului central al societății »Cultul Eroilor« a aprobat ca membrii corpului didactic rural din țară să dea concursul la serbările festive organizate de acel comitet, în ziua de 24 Mai când se va serba Ziua Eroilor. — Nu vor putea face ei chetă sau să lase a se face în școală chetă cu insignele societății. Aducându-Vă la cunoștință cele de mai sus, Vă rugăm să se încunoștințeze personalul învățătoresc prin organele de contol respectiv pentru a se conforma în viitor. — Insp. Șef, ss P. Dan. Șeful serviciului, ss Indescifrabil«.

Zălau, la 30 Mai 1928.

No. 2211—1928.

Redactarea rapoartelor oficiale

Comunicăm spre strictă conformare ordinul «Casei Școalelor» No. 21775—1928 cu adaosul cu corespondența oficială să se observe calea ierarhică.

«Domnule Revizor, Vă rugăm să puneți în vedere școalelor primare rurare, că în rapoartele ce adresează autorităților superioare să arate totdeauna județului în care își au sediul, atât sub titulatură școli cât și în stampilă. Altfel cererile nu le pot fi satisfăcute, neștiind unde să li se trimeată răspunsul. p. Administrator, G. Ionescu. p. Director General, P. Tomescu.»

Zălau, la 12 Iunie 1928.

No. 2212—1928.

„Albumul covoarelor vechi Românești”

Pentru a se răspândi și uniformiza gustul țesătorilor covoarelor, mai ales în ceacc privește tehnica și coloritul, Ministerul recomandă albumul alcătuit de Dl Gh. Olșevski intitulată «Covoare vechi Românești» spre a fi procurate de comitetele școlare.

Albumul se găsește la Dl Olișevchi Soskiseloff No. 8.

Zălau, la 14 Iunie 1928.

No. 2223—1928.

Drapele naționale la școlile minoritare

Comunicăm în copie ord. Min. Instr. No. 60464—1928. pentru știre și conformare :

«Cu prilejul sărbătorilor naționale s'a observat că unele școalelele particulare miuoritare evreești cum și asociația cercetașilor Macabei au defilat purtând steagul cu culorile și emblemele sioniste.

Acest fapt constituie o manifestație tendențioasă incompatibilă cu momentul solemn în care se desfășoară și incompatibilă cu sentimentele pe care trebuie să aibă cetățeanul român față de țară și față de legile și regulamentele ei. De aoea veți aduce imediat la cunoștința tuturor susținătorilor de școli din circumscripția DVs, și direcțiunilor școlare respective următoarele :

1. Toate școalele particulare minoritare de orice grad și categorie, vor fi obligate a avea steagul românesc pe care îl vor purta la orice manifestație în școală și afară de școală. 2. Se interzice complect a avea și purta un alt steag semblemă decât cele românești. 3. Asociațiile de cercetăși, vor purta numai embleme Asociației cercetășești, alături cu steagul românesc. 4. Orice nesupunere și călcare a acestor dispozițiuni va atrage după sine luare de măsuri disciplinare imediata și dizolvarea asociației. Dir. Gân. N. I. Rusu.»

Zălau, la 12 Iunie 1928.

Mo. 2237—1928,

Taxă examenelor elevilor particulari.

On. Minister cu ord. No. 64600—1928 referitor la taxa examenelor elevilor particulari ne comunică următoarele.

«Prin art. 71 din regulamentul legii învăț. part. se indică taxă de examen, ce trebuie să plătească elevii de curs primat pregătii în particular.

Fiind că acest art. se aplică variat, dela o localitate la alta, făcând astfel să se încaseze taxe deosebite, avem onoare a Vă da următoarele lămuriri pe cari vă rugăm a le comunica Rev. școl. din reg. DVs.

1. Salariul luat ca bază de calcul pentru comunale urbane să fie salariul unui institutor cu 4 gradații și cu toate accesoriile (chiria și ajutor familial cotele cele mai mari. Pentru comunele rurale să se ia ca bază salariul unui învă. definitiv cu 4 gradații și toate accesoriile.

2. Numărul de ore ce intră în calcul, să fie de 104 lunar (264).

3. Numărul membrilor de comisiune să nu treacă de 5, cuprinzând în această cifră și pe președintele.

No. 2306—1928.

Interzicerea cumpărării dulapului sanitar lazarescu

Comunicăm în copie spre conformare copia ordinului Casei Școalelor și a culturii poporului No. 26.908—1928:

«Domnule Revizor, Ni s'a adus la cunoștință, că unele școli primare continuă să cumpere așa zisul dulap sanitar Lăzărăscu; ce li se oferă în numele Casei Școalelor, de către

un depozit situat în București Str. Poliției No. 9. Prin prezenta Vă aducem la cunoștință, că am retras definitiv autorizarea ce dădusem pentru răspândirea aceluși dulap sanitar în școli și ca nu am mai dat nimănui vre-o astfel de autorizare. p. Ministru, Indiscifrabil. p. Administrator, Indiscifrabil. Zălau, la 12 Iunie 1928.

No. 2386—1928,

*Invățători avertizați pentru neexecutarea la timp al ordinului
Revizoratului Școlar*

On. Inspectorat cu ordinul No. 5995—1928 a aplicat pe deapsa *avertismentul* pentru neexecutarea la timp a ordinului dat de Revizoratul școlar sub No. 1647—1928 următorilor învățători.

Gavril Pop din Bădăcin, Ștefan Varga din Cichișa, Ioan Voda din Borza, Ioan Georgea din Bălan, Emilia Toth din Bălan, Ilie Ariciu din Brebi, Ela Codeuș din Sărmașa, Nicolae Mărcuș din Crasna, Irina Sima Vârșoț, Teodor Gordan Vălcăul de jos, Cornel Nemeș din Cristolțel.

Zălau, la 11 Iunie 1928.

No. 2392—1928.

Pedepse

On. Inspectorat școlar cu ord. No. 5656—1928 a aplicat următoarele pedepse:

Invățătorului Ioan Todușiu din Săuca amendă cu reținerea salariului de pe 10 zile, pentru că nici în urma controlului ce i s'a făcut din partea Inspectoratului de circumscripție, situația învățământului la școala condusă de dânsul nu s'a îmbunătățit.

Gh. Tănăsescu din Boian—Plesca amendă cu reținerea salariului pe 12 zile, Const. David din Hurez-Ponița amendă reținerea salariului pe 5 zile pentru că au lipsit dela cursuri fără concediu aprobat.

Inv. Ioan Maghiar din Sanislău și Ambroziu Sabou din Vașad cu avertisment public pentru că n'au înaintat la timp procesele verbale de lucrările cercului cultural.

Inv. Valer Maghiar, Elena Filep, Elena Țișter din Sanislău, Victor Pop din Bicz și Gheorghe Alboiu din Tămă-

șești cu amendă reținerea salariului de pe 2 zile pentru că au lipsit nemotivat dela ședințele cercului cultural.

Zălau, la 22 Iunie 1928.

No. 2431—1928.

Interzicerea profesiunilor incompatibile cu demnitatea învă.

On. Minister cu ord. No. 68584—1928 pune în vedere membrilor corpului didactic primar și secundar din învățământul particular că sunt obligați să respecte art. 147 din regulamentul învățământului primar, care interzice exercitarea oridărui comerț și oricăru profesioni incompatibile cu demnitatea caracterului lor sau cu îndatoririle funcțiunii.

Zălau, la 14 Iunie 1928.

No. 2432—1928.

Interzicerea cărții „Historie Juive“

On. Minister cu ordinul No. 65614—1928 a interzis utilizarea în scoalele particulare din toată țara a cărții «Historie juive de Gabriei Arie, Editon de Monde Nouveau 1924». Intrucât cuprinde pasagii jugnitoare la adresa țării.

Zălau, la 14 Iunie 1928.

No. 2452—1928.

Tuturor directorilor dela școlile primare de stat.

Vă comunicăm în copie odihnul On. Minister Ns. 1095—1928 punându-Vă în vedere să până la 15 Iulie să ne raportați dacă este la școala DVs sau nu.

«Domnule Revizor școlar, Ministerul Instrucțiunii, intenționând a creia Muzeu școlare și Muzeu etnografice pe lângă școalele din sate și orașe, Vă invităm de urgență a comunica Dlui Inspector-Instructor, Vasile P. Dumitrescu str. Mătăsari No. 5 București, dacă în trecut s'au acum v'ați ocupat de aceasta latură școlară și anume, dacă aveți la școala DVs.

1. Colecțiuni de animale împăiate, de minerologie și botanică.

2. Obiecte istorice sau preistorice, gesite și răspândite peia locuitorii din satul (orașul DVs).

3. Colecțiuni de monete veche și noi.

4. Luaruri casnice de dată veche sau nouă (rășboiu de

țesut, vârtelinică. sucaie, fuss, furci de tors, năschitori, suveici, spate, tc.)

5. Obiecte gospodărești (școale, străchini. ciubare, pirostroi) ulcioere linghuri, donițe (cofe) tronuri etc.)

6. Obiecte bisericești (cruci, candel, icoane, epitrahie, aiere etc.

7 Obiecte militare din războiele 1877—87—1913—1916—1918) puști baionete ranițe, gloanțe, gamele, hărți, scrisori etc.

8. Obiectele casnice (servete, proscioae, velințe, fote, maram, cămăși cojoce etc.)

9. Instrumente de muzică națională (fluere, buciume, cimpoi, nău).

10. Unelte de muzică (plug de lemn, sape, lopeț, furci, topoare, seceri coase).

11. Cărți și manuscrise vechi, acte de danii, acte de primiri și moștenire etc.

12. Lucruri ee arătă : Bronzuri-pietre, gipsuri, lemn picturi, eesenuri și fotografii, etc.

13. Arta națională în : cresteturi în lemn (mânere de cuțite, toci, băte-porti-policicare, etc.) noă încondeiată etc.

14. Unelte industriale : scule de muncă, locale, tâmplărie, olărie, dogărie, etc.

15. Petice de țesături locale de în cânepă: borangic, bum-bac, (până dimie, aba, scoarțe naționale.

16. Inscricții istorice și preistorice aflate pe la diferinți particulari și în fine orice ar putea înțera ca viața a poporului român din timpurile cele mai depărtate și până în prezent, pe locurile acestea.

Toate aceste obiecte cari de-și au o valoare acolo unde sunt izolate și neștiute de nimeni, aduse însă la școală, etichetate cu numele donatorilor și cu notarea evenimentului de a produs însemnătatea obiectului notat, vorfi puse în adevărata lor valoare ca obiecte istorice, ce vor vorbi viitorimii de pildă, o baionete cu care a atacat dușmanul și a fost smulsă în mâna lui la atac, cât de mulț vorbește școlarimii de azi și de mâine. O raniță străpunsă de gloanțele dușmane și care a apărat viața oșteanului reintors sănătos acasă, câte valoare nu are pentru copiii și adulții satului. Dacă o parte din aceste obiecte și lucruri enumerate mai sus le aveți la școala DVs sau sunt adunate în altă parte în satul sau ors-

șul DVs, sau aflate la persoane particulare, Vă rugăm se binevoiți a comunica ve nu aveți, unde anume le păstrați și nine sunt deținătorii lor? Vă rugăm de aduceți la cunoștință cele de mai sus școlilor primare din județul DVs. Director General, Petre Ghișescu. Subdirector, Indiscifrabil.

Zălau, la 15 Iunie 1928.

No. 2453—1928.

Serbarea sădinei arborilor

Vă face cunoscut, că administrația Casei Pădurilor urmărind să desvolte interesul populației Pării pentru pădure, organizează cu concursul școalelor în fiecare an «Serbarea Sădinei Arvorelui».

Cu acest prilej, plantează arbori, fie în perimetrul păduri lor Statului, fie pe zona șosealelor publice, fie pe terenuri neproductive din proprietatea particulară.

Cu stărunțele Casei pădurilor să fie încoronate de succes Vă rugăm să puneți în vedere întregului corpul didactic să contribuie cu vorba și cu fapta la păstrarea arborilor plantați în binele tuturor.

Totodată Vă rugăm ca școlile pe lângă concursul larg, ce da organizării serbarei «Sădinei Arborelui» să stăruiască, ca elevii să se îngrijească de reușita plantațiilor făcute.

Zălau, la 16 Iunie 1928.

No. 2455—1928.

Posturi vacante în învățământul primar din județul Sălaj

Publicăm mai jos locurile rămase vacante după transferări punând în vedere celor interesați să-și înainteze cererile în conformitate cu art. 127 din legea învățământului primar anexând la cerere diplomă de capacitate (sau dovapă) certificat medical și extras matricular de naștere.

Cererile cari nu vor întruni condițiunile aceste nu vor fi luate în considerare.

I. Posturi primare rurale la școle primare.

1. Agrij p. I. (bărbat), 2. Bârsăul de jos p. I (Bărbat), 3. Cehăluși p. I (bărbat), 4. Chieșd p. II și III (femeie), 5. Ciglean p. I (bărbat), 6. Gârceiu p. I (aărbat), 7. Genciú p. I (bărbat), 8. J az p. I (bărbat), 9. Leșmir p. I (bărbat), 10. Mal

p. I (bărbat), 11. Mineu p. I (bărbat), 12. Pann p. I (bărbat)
 13. Preuteasa p. I (bărbat), 14. Prodănești p. I (bărbat), 15.
 Recea p. I. (bărbat), 16. Santău p. I (bărbat), 17. Sârbi p. I
 (bărbat), 18. Subsoetate p. I (bărbat) 19. Siciu p. I (bărbat),
 20. Vălcaul de jos p. II (femeie), 21. Vălcaul de sus p. I (băr-
 bat), 22. Vicea p. I (bărbat), 23. Zăuan p. II (femeie).

II. Posturi primare rurale la grădinile de copii

1. Andrid p. I (femeie), 2. Acăș p. I (femeie) 3. Crasna p.
 p. I (femeie), 4. Crăsna p. II (femeie), 5. Hodod p. I (femeie)
 5. Urziceni p. I (femeie).

III. Posturi primare urbane la școli primare

1. Șimleul-Silvaniei p. VII, (femeie).

IV. Posturi primare urbane la grădinile de copii

1. Carei No. I p. (femeie). 2. Carei No. 3 p. II (femeie),
 3. Șimleul-Silvaniei p. II (femeie), 4. Zălau, p. I femeie).

Zălau, la 15 Iunie 1928.

No. 2460—1928.

Avertisment public

On. Inspectorat cu ordinul No. 6260—1928 aplică inv.
 Vasile Buda dela școala din Cizer pedeapsa avertismentului
 public pentru spor slab în învățământ și educație, rezultând
 din faptul, că se prezintă neprăgătit la lecții.

Zălau, la 16 Iunie 1928.

No. 2660—1928.

Curs de vară pentru conducătoare.

Publicăm ordinul de mai jos spre știre și conformare.

Ministerul Instrucțiunii Direcția Generală a Invățământu-
 lui primar. Domnule Revizor, Vă facem cunoscut, că Ministerul
 a hotărât anul acesta ca să se țină cursuri de vară pentru per-
 feccionarea conducătoarelor suplinitoare de grădini de copii con-
 form art. 306 din regulament. Cursurile se vor ține la școala
 normală de conducătoare din Brașov. Vor începe la 15 Iulie și
 vor dura până la 25 August. In consecință veți trimite la aceea
 școală pe conducătoarele suplinitoare. Intreținerea cursistelor pri-
 vește pe Minister. Rația de întreținerea este de 40 Lei zilnic
 din care 20 Lei se va plăti de cursiste. Ele trebuie să-și aducă
 lingorie de corp și pat. Dir. gen. ss. Vasilescu. Subdirector : ss.
 Indiscifrabil.

Zălau, la 12 Iulie 1928.

No. 2568—1928.

Plata salariilor Corpului didactic.

Având în vedere greutatea ce le intimpină membrii corpului didactic cu ocaziunea ridicării salariilor lunare, invităm pe toți învățătorii să ne raporteze de urgență cu date exacte toate neajunsurile avute dela 1 Ianuarie a. c. în legătură cu ridicarea salariilor, pentru a putea face intervențiile necesare la locurile în dropt.

Zălau, la 1 Iulie 1928.

IOAN MANGO.
rev. școlar.

Comitetul Central de construcții școlare a jud. Sălaj

No. 15—1928.

Plăci de eternit pentru învălitoarea construcțiilor

Fabrica de eternit »Meteor« din Oșorhei, jud. Bihor, oferă plăcile sale de eternit pentru acoperirea construcțiilor noi. Comitetele școlare interesate se vor adresa acestei fabrici pentru eventualele informațiuni și comenzi.

Zălau, la 7 Iunie 1928.

Prefect-Președinte,
(ss) Dr. E. LOBONTIU.

Secretar,
(ss) I. MANGO.

Asociația Învățătorilor — Secția din jud. Sălaj

No. 30—1928.

Circular

către dnii Președinți ai Cercurilor și Centrelor Culturale

DOMNULE PREȘEDINTE,

În vederea redactării raportului pentru adunarea generală a Secției, Vă rugăm respectuos, ca despre activitatea ce a desfășurat Cercul, resp. Centrul cultural ce a-ți condus în anul școlar acum expirat, să ne înaintați raportul cuvenit din care să se poată constata:

a) Câte ședințe s'au ținut;

b) Cari colegi au ținut conferințe didactice și pentru popor și cu ce titlu;

c) Cari colegi au ținut lecții practice și din ce obiect;

d) Se va aminti, dacă Cercul, resp. Centrul cultural s'a ocupat și de alte probleme pe lângă cele îndatinate.

Șimleu, la 17 Iunie 1922.

No. 31—1928.

Convocare

Domnii membrii Comitetului central al Secției Sălaj a Asociației Învățătorilor prin prezenta se convoacă în ședință pe ziua de *14 Iulie 1928* ora 10 a. m. în biroul directoral al școlii primare de stat din *Zălau*.

LA ORDINEA ZILEI:

1. Deschiderea ședinței.

2. Raportul prezidial.

3. Raportul casierului și al comisiei asupra situației materiale a Secției.

4. Discutarea statutelor Secției.

5. Fixarea termenului, locului și programului adunării generale a Secției pentru anul curent.

6. Problema Asociației pentru ajutorarea familiilor de învățători în caz de moarte.

7. Eventuale.

8. Închiderea ședinței.

Șimleu, 19 Iunie 1928.

Președinte,
(ss) SIMION OROS.

Secretar,
(ss) V. LOBONȚIU.